

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

POSVETOVANJE O POSPEŠEVANJU INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE

Novi način nagrajevanja bo sprožil spremembe v poslovanju industrijskih podjetij

O pospeševanju industrije je prebral referat sekretar ZIS za industrijo Hasan Brkić, o proizvodni kooperaciji pa je govoril sekretar CS ZSJ Bora Romić — Posvetovanja se je udeležil tudi podpredsednik ZIS Edvard Kardelj

BEOGRAD, 24. febr. (Tanjug.) Davi se je začelo v Beogradu posvetovanje o pospeševanju industrijske proizvodnje, ki so ga organizirali sekretariat ZIS za industrijo, Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije in Zvezna industrijska zbornica.

Delo posvetovanja spremljajo predsednik Centralnega sveta ZSJ Svetozar Vukmanović, predsednik Zvezne industrijske zbornice Nikola Djurčević, člani Centralnega sveta ZSJ, predstavniki industrijskih proizvajalcev, strokovnih združenj in gospodarskih zbornic.

O pospeševanju industrije je prebral referat sekretar ZIS za industrijo Hasan Brkić, o proizvodni kooperaciji pa je govoril sekretar CS ZSJ Bora Romić.

Posvetovanja se je udeležil tudi podpredsednik ZIS Edvard Kardelj.

V minulem obdobju velike investicijske graditve so dosegli delovni kolektivi velike uspehe v osvajanju nove proizvodnje. V prihodnje pa bo treba prispevati nove napore za uveljavljanje sodobnih tehničnih in tehnoloških ukrepov v proizvodnem procesu, in za odkrivanje čimvečjih notranjih rezerv, za kar bo potrebn

na vzpodbuda z uvajanjem novega sistema nagrajevanja po učinku. V tej luči je bilo rečeno na posvetovanju, je letošnji plan povečanja industrijske proizvodnje za 14 odstotkov v primerjavi z lanskim letom ne samo realen, marveč ga lahko celo presežemo.

Iz referata Hasana Brkića

V referatu o pospeševanju industrije je sekretar za industrijo ZIS Hasan Brkić rekel, da bo uveljavljanje novega načina nagrajevanja sprožilo kvalitativne spremembe v poslovanju industrijskih podjetij. Delavski sveti, strokovna združenja in sindikati so pravilno ocenili pomen teh

Redna pomorska proga z Gvineje

Konakri, 24. febr. (Tanjug.) Jugoslovansko podjetje »Brodspas« je uvedlo redno pomorsko progo za Konakri, glavno mesto Gvineje na jugozahodni obali Afrike. Prva ladja, ki je plula po tej progi, je že v Konakriju. Kapitan je ob tej priložnosti podelil na ladji sprejem, ki se ga je udeležilo približno 100 zastopnikov političnega, družbenega in gospodarskega življenja Gvineje ter diplomatskih misij.

Naši filmi na festivalu v Oberhausenu

Oberhausen, 24. febr. (DPA.) Na šestem festivalu kratkega filma v Oberhausenu v Zahodni Nemčiji so v torek prikazovali jugoslovanske in češkoslovske filme. Razen več risanih filmov so vzbudili posebno pozornost film o slikarju Savi Sumanoviću, ki je imel važno vlogo v razvoju jugoslovanske sodobne umetnosti, nadalje dokumentarni film o življenju hrbovcev in film »Stop«, ki opozarja na varnost v prometu.

Diplomatska kronika

London, 24. febr. (Tanjug.) Jugoslovanski odpravnik poslov v Akri Aleksander Božović je obiskal ministra za zunanje zadeve Gane, Adjejo. Ob tej priložnosti sta izmenjala mnenja o mednarodnem položaju in o odnosih med Gano in Jugoslavijo.

Beograd, 24. febr. (Tanjug.) Avstrijski veleposlanik v Beogradu Wilhelm Görtz je obiskal pomočnika državnega sekretarja za zunanje zadeve dr. Jožeta Brileja in se mu zahvalil v imenu avstrijskega kardinala Königa za skrb, ki so mu jo izkazali med njegovim zdravljenjem v varaždinski bolnišnici.

SPREJEM V BEOGRADU OB DNEVU SOVJETSE ARMADE

Beograd, 24. febr. (Tanjug.) Ob dnevu sovjetske armade je sovjetski vojaški ataše v Beogradu Viktor Tarasevič sinoči priredil sprejem, na katerem so bili predstavniki centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović, člani Zveznega izvršnega sveta Veljko Zeković in Velimir Stojnić, predsednik Izvršnega sveta Srbije Miloš Minić, državni podsekretar za zunanje zadeve Veljko Mićunović, predsednik Ljudskega odbora Beograda Djurica

Jojić, sekretar Mestnega komiteja Zveze komunistov Beograda Rista Antunović, šef protokola državnega sekretariata za zunanje zadeve, opolnomočeni minister Lazar Lilić in drugi gostje. Na sprejemu je bila tudi skupina generalov in oficirjev JLA, med njimi generalpolkovnik Otmar Kreačić, Bogdan Oreštanin, Zdenko Ulepić, Kosta Nagy in Pavle Jakšić. Sprejema so se udeležili tudi vojaški atašeji in diplomatski predstavniki v Beogradu.

goče nadaljnji razvoj vrste uslužnostnih dejavnosti, ki so zadnje čase zaostajale za splošnim gospodarskim napredkom, uresničiti samo na sodobni industrijski osnovi.

Vse to kaže, da stopa naše gospodarstvo, zlasti industrija, v fazo razvoja, ko se začena na vseh linijah ostriti vprašanja proizvodnih stroškov ter rentabilnosti in učinkovitosti naložb.

Novi odnosi v formiranju in razdelitvi dohodka v podjetju, v katerih je osebni dohodek čedalje bolj odvisen od storilnosti, postaja tudi eden izmed osnovnih činiteljev, ki bodo čedalje močneje vplivali v smeri bolj racionalnega poslovanja in širše delitve dela. Vprašanje proizvodnih stroškov in njihovega vpliva na dohodek podjetja ter ustreznih obračunov med posameznimi gospodarskimi enotami in obrati bosta terjala modernizacijo proizvodnega procesa ali odstranitev nerentabilne in drage proizvodnje.

»Zadnje čase«, je rekel Hasan Brkić, »dostikrat navajamo problem »vskršne« proizvodnje v naši industriji, pri čemer poudarjamo potrebo po naglem procesu specializacije in kooperacije, ki naj zagotovi cenejšo in bolj racionalno proizvodnjo. Nevarnost je, da bi se enostransko lotili teh problemov, če pri tem ne upoštevamo dosežene stopnje razvoja proizvajalnih sil in omejenih procesov, ki se razvijajo na trgu.

Naš sedanji razvoj ter naraščanje osebnega dohodka in standarda sta močno razširila trg, s tem pa postaja njegov vpliv na proizvodnjo čedalje odločilnejši. Zato je za vsakega proizvajalca čedalje bolj pereče vprašanje, v kakšnih pogojih se bo razvijala proizvodnja, koliko se bo usmeril na širšo izbiro in večje srije, koliko bo navezoval kooperacijo z drugimi proizvajalci. Odločilni činitelji pri tem postajajo čedalje bolj proizvod-

ni stroški in cene, ki jih priznava trg. Ta kakovostno novi proces v razvoju proizvodnje, zlasti v industriji vzpodbuja in bo v prihodnje še bolj vzpodbujal proizvajalce k bolj racionalni in bolj učinkoviti proizvodnji. Celotni mehanizem planskega usmerjanja, zlasti pa formiranje in razdelitve dohodka v gospodarskih organizacijah, bo v prihodnje

(Nadaljevanje na 3. strani)

SEN ODBOROV ZA GOSPODARSTVO REPUBLIKEGA ZBORA PROIZVAJALCEV LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Gospodarski pomen turizma

Ljudski poslanci so razpravljali o strokovnem šolstvu, združevanju sredstev gospodarskih organizacij, preskrbi tržišč z osnovnimi prehranbenimi proizvodi in drugih aktualnih problemih

LJUBLJANA, 24. februarja. Na današnjih sejah odborov za gospodarstvo sta tako odbor republiškega zbora kot odbor zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS dopoldne razpravljala o poročilu Izvršnega sveta LRS za lansko leto.

Na seji odbora za gospodarstvo republiškega zbora, ki jo je vodil Franc Popit, so se ljudski poslanci dlje časa držali pri vprašanju strokovnega šolstva, poudarjajoč pri tem, da bo treba v bližnji prihodnosti reformirati tudi te šole, pač v skladu z izredno hitrim gospodarskim razvojem in potrebami, ki jih ta razvoj narekuje in zahteva. Eden izmed problemov pri tem šolanju je ta, da delavec, ki je opravil triletno šolo, dela pri istem tekočem traku, kot delavec, ki je opravil le trimesečni tečaj. To pomeni, da danes tovarne same organizirajo strokovno izobraževanje delavcev v samih podjetjih, zlasti ker se morajo delavci ob uvajanju modernih tehnoloških procesov v proizvodnji priučevati delovnemu mestu. V razpravi je bilo nadalje rečeno, da bo treba v tem letu okrepiti inšpekcijsko službo v občinah, ki je bila po poročilu Izvršnega sveta lani prešibka in so odgovorno inšpekcijsko delo opravljali ljudje, ki za to posel niso bili dovolj usposobljeni.

Gospodarski odbor je razpravljal tudi o združevanju sredstev gospodarskih organizacij v lanskem letu in o letošnjih pripravah na združevanje. Razen tega so poslanci razpravljali tudi o delu republiške revizijske komisije za potrjevanje investicijskih elaboratov. Na predlog, da bi se ta služba decentralizirala na okraje, je bilo poudarjeno, da delo te komisije ni zaviralo gospodarskih organizacij pri izpolnjevanju investicijskih načrtov, pač pa so bile vedno težave okoli izdelova-

nja programov. Praksa gospodarskih organizacij je, da prično izdelovati investicijske programe tedaj, ko je razpisnatečaj. Programe pa bi bilo treba pripravljati načrtno in ne v zadnjem hipu. Dejstvo pa je, da bi bilo treba revidirati predpise o investicijskem vlaganju, ker je n. pr. pri današnji izredni dinamiki gospodarskega razvoja nemogoče, da mora neka trgovina ali gostinski obrat vložiti investicijski elaborat, če želi kupiti hladilnik.

Po razpravi so člani odbora za gospodarstvo republiškega zbora sprejeli posebno resolucijo, v kateri so odobrili delo Izvršnega sveta v lanskem letu.

Na seji odbora za gospodarstvo zbora proizvajalcev, ki jo je predsedoval Jože Gerbec, je bilo v razpravi nanašanih več vprašanj, pripomb in predlogov, ki zajemajo nekatere najbolj pereče probleme gospodarstva in preskrbe tržišč z osnovnimi prehranbenimi proizvodi.

Med drugim je bilo splošno v vprašanje, da rudnikom primanjkuje potrebne zaloge janskega lesa. Tovariš Ingolci je pojasnil, da imamo danes v gozdni proizvodnji še vedno določene elemente distribucije, ki jih bomo morali sčasoma odpraviti in preiti na normalizacijo ekonomskih odnosov tudi na tem področju.

Dodal pa je, da bi morali rudniki smejeje uvajati kovinske stojke namesto lesenih.

Precej vprašanj in pripomb je bilo izrečenih tudi na račun preskrbe velikih mestnih in industrijskih središč z osnovnimi prehranbenimi proizvodi.

Razen razprave o delu Izvršnega sveta so člani odbora obravnavali tudi predlog zakona o delovnih razmerjih kmetijskih delavcev v zasebnih kmetijskih gospodarstvih. Predlog zakona so z nekatereimi dopolnilnimi pripombami sprejeli.

izvodi, kot so mleko, meso, sadije, sočivje itd. Na številna vprašanja in pripombe ljudskih poslancev je odgovoril tovariš Košmelj, ki je naglasil, da smo lani glede preskrbe dosegli že lep napredek, čeprav imamo še vedno opravka z različnimi slabostmi. Dejal je, da glede proizvodnje kmetijskih pridelkov lahko pričakujemo letos znaten napredek, zlasti glede mesa in mleka, saj bomo letos v razvoju živinoreje vložili znatna sredstva. Precejšnje težave pa so še v organizaciji preskrbe, ker nam primanjkuje skladišč, hladilnic, transportnih sredstev itd., pa tudi z nadobno trgovino imamo težave. Velike možnosti pa se nam odpirajo še pri preskrbi prebivalstva z morskimi ribami kakor tudi v industriji za konserviranje in predelovanje sadija in sočivja. Tovariš Ingolci je med drugim omenil, da se stanje na področju preskrbe stalno izboljšuje. Trenutno proučujejo načrte za ureditev 8 velikih kmetijskih proizvodnih enot po vsej Sloveniji, ki bodo lahko zalagale potrebna sredstva z zadostnimi količinami kmetijskih pridelkov. Trenutno gradimo tudi več velikih skladišč za kmetijske pridelke. Najvažnejše pa je, da za preskrbo prebivalstva poskrbijo občine in vsi proizvajalci; vendar pa ponekod gospodarske organizacije, ki razpolagajo z znatnimi sredstvi, ne kažejo za to dovolj razumevanja.

Precej je bilo govora o industriji, gradbeništvu, industriji gradbenega materiala itd. Nekateri člani odbora so izrazili mnenje, da bo v planu gradbeništva prišlo do težav, ker že danes opažamo na trgišču občutno pomanjkanje betonskega železa. Glede uvajanja avtomatizacije in mehanizacije so bili nekateri člani odbora mnenja, da moramo pripraviti dolgoročne plane in nabavljati takšne stroje, ki ne bodo že čez nekaj let zastareli, ker se industrija razvija s silnim tempom. Precej pa je bilo še pripomb in vprašanj o carinah in uvoznih faktorjih, o problemu kadrov v gospodarstvu, o možnosti uvajanja kadrovske službe v podjetjih, o zastarelosti našega prometa itd.

Ob zaključku razprave so člani odbora odobrili dosedanje delo Izvršnega sveta LR Slovenije.

Skupna seja gospodarskih odborov

Gospodarska odbora sta imela popoldne skupno sejo, ki se je udeležil tudi predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko. Člani odborov so razpravljali o stanju in problemih turizma, gostinstva in družbene prehrane ter o smernicah za nadaljnji razvoj.

V razpravi je bila poudarjena pomembnost turizma za naše narodno gospodarstvo in obenem tudi potreba po investicijah v to gospodarsko panogo. V zvezi s tem so poslanci predlagali več ukrepov, ki naj bi zagotovili prihajanje gostov v naše turistične kraje

Skupna seja odborov za gospodarstvo v prisotnosti predsednika Mihe Marinka

Pomoč za alžirske begunce

Beograd, 24. febr. (Tanjug.) V zvezi z resolucijo Generalne skupščine ZN o svetovnem letu beguncev, v kateri svetovna organizacija poziva vlade posameznih dežel, naj dajo dodatne prispevke za ureditev svetovnega vprašanja beguncev, je jugoslovanska vlada sklenila dati v blagu 50 milijonov din za pomoč alžirskim beguncem v Tuniziji in Maroku. Organizacija te pomoči se realizira prek jugoslovanskega Rdečega križa in Lige društev Rdečega križa. Blago smo že kupili in z Reke ga bo naša ladja »Srbija« odpravila do konca februarja v Maroko, italijanska ladja pa v Tunizijo. Alžirskim beguncem pošljemo 50 ton sladkorja, 40 ton mila, 9000 odev in 500 šotorskih kril.

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Str. 2 — Potrošniški krediti za premož
- Str. 3 — Iz boja slovenske delavske žene za ekonomske in politične pravice
- Str. 5 — Krstna predstava v Mariboru
- Str. 6 — Celjsko pismo
- Str. 7, 8 — »Najdljajša«
- Str. 9 — Pogovor s trenerjem »Rige«

V R E D N E

Stanje 24. t. m.: Področje, nizkega zračnega pritiska se nad Vzhodno Evropo naglo polni. Frontalne mounje so se umaknile proti Črnemu morju. Severozahodni vetrovi so se vzpostavili nad Alpami in dovajajo v višine nekoliko hladnejši, bolj suh zrak. Napoved za četrtek: Deloma sončno vreme z zmerno oblačnostjo. Nočne temperature med -1 in -5. V Prilozku 5. naloga dnevnice do 12 stopinj C. Zjutraj po kotlih megla.

POSVETOVANJE O POSPEŠEVANJU INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE

Ustrezne spremembe v cenah

naj bi močnejše vplivale na proizvodne stroške in na proizvodno orientacijo posameznih panog

(Nadaljevanje s 1. strani)

Čedalje močnejše deloval v tej smeri. Gospodarska korist proizvodnje, da doseže večji dohodek, in odnosi na trgu, so torej tisti činitelji, ki bo od-

ločneje vplival na učinkovitost proizvodnje, zlasti v tistih sektorjih industrije, kjer delitev dela in specializacija izvirata iz narave in stopnje tehnološkega procesa proizvodnje.

MODERNIZACIJA PROIZVODNJE

Bistvo problema je torej v modernizaciji proizvodnje, v proizvodnih stroških in cenah. Ta proces se ne o razvijal enakomerno na vseh sektorjih, čedalje bolj pa zajema osnovne proizvodne panoge. S tega vidika moramo obravnavati tudi nadaljnji razvoj kooperacije in specializacije. Gospodarska vsebina in pravne oblike teh novih odnosov se šele utrjujejo. Zato so neogibne težave, kajti trajnejše neposredno sodelovanje v proizvodnji je združeno z velikimi spremembami v organizaciji, tako velikih kakor tudi manjših podjetij. Spritno nediferenciranosti trga proizvodni in storitve v kooperaciji se niso povsod dobili tržne cene, marveč se ta cena dostikrat pojavlja kot kalkulativni element organizatorjev proizvodnje v kooperaciji, kar otežuje stabilnost in odnosov podjetij — kooperantov. Vsak poskus, da bi takšno povezovanje pospešili ali kanizirali mimo neposredne gospodarske koristi proizvajalcev za znižanje proizvodnih stroškov, bi zaviral ta proces ter deformiral družbene odnose in materialno zainteresiranost proizvajalcev.

To ne pomeni, da ni treba uveljavljati potrebnih ukrepov v razdelitvi dohodka, obdavčenju ter kreditni in investicijski politiki, ki bodo vzpodbujali k bolj racionalni proizvodnji in k večji delitvi dela, s tem pa na določenih sektorjih k specializaciji in kooperaciji v večjem obsegu.

V kakšnih oblikah in obsegu naj se razvija kooperacija in specializacija, bo odvisno od specifičnih odnosov v posameznih industrijah, od gospodarske zainteresiranosti proizvajalcev ter od učinka notranjega in zunanega trga, nadalje od stopnje liberalizacije v odnosih s tujino, od odnosov v plačilni bilanci itd. Čedalje pomembnejši činitelj za uresničenje bolj učinkovite proizvodnje postajata sistem in metoda kratkoročnega financiranja. Tudi na tem področju morajo po mnenju Hasana Brkića priti bolj do izraza gospodarski kriteriji. Tisti kolektivi, ki žanjejo boljše uspehe v poslovanju, naj imajo tudi prednost v uporabi obratnih sredstev.

Razvoj trga in potrošnje terja zdaj bolj zadostno in elastično sestavo proizvodnih zmogljivosti in uslužnostne dejavnosti. Odločitve se morajo na hitrejši razvoji manjših, sodobnih zmogljivosti v raznih industrijskih panogah. Na proces ustanavljanja manjših podjetij moramo gledati z vidika hitrejša akumulacije, ki je potrebna, da zagotovimo

razvoj in zadovoljimo čedalje večje potrebe, ki jih narekuje ta razvoj. Graditev manjših, specializiranih podjetij, zlasti v strojni, v industriji motorjev in motornih vozil ter v elektroindustriji bo eden glavnih činiteljev kooperacije. Tu imamo velike možnosti za

UKREPI ZA POSPEŠENO GRADITEV MANJŠIH PODJETIJ

Eoen izmed najbolj bistvenih pogojev učinkovitega poslovanja manjših sodobnih podjetij bo tudi naglo šolanje vodilnega kadra. V tem oziru že imamo pozitivne izkušnje v Sloveniji, Hrvatski in Srbiji.

Nadaljnemu vzpodbujanju tega procesa naj sledi ustrezniki ukrepi v kreditni in davčni politiki, v investicijski politiki vseh skladov, zlasti pa v družbenih investicijskih skladov v republikah in komunah.

V luči sprememb v odnosih v proizvodnji, sestavi proizvodnje in trga moramo zdaj bolj celotno proučiti učinek gospodarskega sistema, zlasti pa pogoje formiranja dohodka posameznih gospodarskih proizvodnih skupin, instrumente razdelitve med skupnostjo in podjetji, sistem kreditiranja in finansiranja tekoče in razširjene reprodukcije, kriterije bolj učinkovitih politično, politiko in itd. Vsa ta vprašanja smo že začeli proučevati na podlagi zaključnih računov vne industrije za zadnja tri leta. Vsekakor bo glavni cilj sedanjih sprememb v sistemu močnejše gospodarske vzporednosti osnovnih činiteljev formiranja dohodka, sredstev dela in učinkovitosti v organizaciji

PROIZVODNJA TERJA ODLOČNEJŠI RAZVOJ ZNANSTVENO-RAZISKOVNEGA DELA

Na koncu je Hasan Brkić poudaril, da je v sedanjem trenutku važna in pereča naloga v domači industriji odločnejši razvoj znanstveno raziskovalnega dela, ki se bo nanj naslanjala proizvodnja. Sredstva sklada za industrijske raziskave bodo letos usmerjena na ureditev najvažnejših vprašanj. Ustanovili bomo tudi poseben sklad za znanstveno raziskovalno delo, katerega sredstva bo moč uporabljati bodisi kot neposredni pomoč ali kot dolgoročni kredit. Pozornost je treba posvetiti krepitvi specializiranih projektantskih služb v industriji, in sicer ne samo v posebnih ustanovah za projektiranje, marveč tudi v samih podjetjih, zavodih in ustanovah. V tej zvezi bomo spreminili predpise o sestavljanju in reviziji programa investicijskih elaboratov, ki ne ustre-

ustanavljanje specializiranih manjših obratov, s katerimi je zagotovljena prodaja proizvodov na trgu prek dolgoročnih proizvodnih planov večjih podjetij.

Z ustanavljanjem manjših podjetij v precizni mehaniki, elektroiniki, v proizvodnji silvalnih in računskih strojev, mernih in kontrolnih instrumentov ter drugih bomo pripomogli, da se v o takšna proizvodnja razvijala hitreje. Možnosti za takšno kooperacijo imamo tudi v proizvodnji konfekcije, pohištva, najbolj-ših tkanin itd.

poslovanja. Ćutimo potrebo po ustreznih spremembah v cenah, da bi tako močnejše vplivali na proizvodne stroške, na proizvodno orientacijo posameznih panog in proizvodnih skupin.

Nedavno smo dobili odlok o prostem formiranju cen v lesni industriji. Zdaj proučujemo cene nekaterih drugih važnih proizvodov. Pomembnejši ukrep bodo spremembe v deviznem in v zunanjetrgovinskem režimu, kjer so se najdlje ohranili ostanki administrativne intervencije, ki po taja zdaj ovira učinkovitost orientacije proizvodnje in njenega uspešnejšega razvoja z zunanjim trgom. Zdaj proučujemo sistem carinskih tarif za uvoz opreme, kar bo ob določenih ravni zaščite domače proizvodnje omogočilo odpraviti administrativna uvozna dovoljenja, ki so v vrsti primerov podpirala ne-učinkovito in drago domačo proizvodnjo. Svobodnejši uvoz opreme in sestavnih delov bo ob zaščiti in izenačenju pogojev plačevanja uvozne opreme ne glede na namembnost pripomogel, da se bo strojna industrija odločneje usmerila na znižanje stroškov.

za več odnosom na področju investiranja.

V sadovih raziskovalnega dela moramo videti enega glavnih pogojev sodobne proizvodnje in organizacije dela, ki se mora naslanjati na najnovejši dosežki znanosti in tehnike. Zdaj si ne moremo misliti nobenega podjetja brez dobro proučenega proizvodnega programa. Zadnje čase so se mnoga podjetja lotila razvoja obstoječih in ustanavljanja novih laboratorijev, zavodov in institutov, kjer sloni znanstveno raziskovalno delo na novi tehnološki, na pospeševanju proizvodne tehnike itd. Zlasti pomemben je pospešeni razvoj konstrukcijskih birojev v podjetjih strojne, elektroindustrije, industrije motorjev in industriji, ki proizvajajo celotne naprave.

Tujo tehnično dokumentacijo bomo uporabljali tudi v prihodnje, morali pa bomo, je

rekel Hasan Brkić, mnogo bolj razvijati lastne raziskave in iskati lastne ureditve posameznih problemov v industriji. Zato bi morali mnogo bolj kakor doslej pritegniti znanstvene delavce, znanstveno raziskovalne ustanove in univerze. Čedalje bolj zamotane naloge v zvezi s pospeševanjem proizvodnje terjajo, da se čimprej lotimo organizacije notranjega omrežja tehnične pomoči, čemur strokovna združenja in podjetja doslej niso posvečala dovolj pozornosti. Ustvariti je treba mehanizem, ki bi omogočil uspešnejše prenašanje izkušenj. To zahteva, da podrobneje proučimo ti organizacijske oblike notranje tehnične pomoči ter nekatera vprašanja, ki se nanašajo na izkoriščanje industrijske lastnine na dokumentacijo, na licence, nadalje na pošiljanje kadrov iz enega podjetja v drugo itd.

Tuja tehnična pomoč, nakup dokumentacije in specializacija naših ljudi v tujini z vzporednim razvojem notranjega sistema tehnične pomoči se bo usmerila v glavnem na tiste probleme, ki jih lahko doma hitro razovelamo.

V dopolnjenem delu razprave je sodelovalo 9 zastopnikov delovnih kolektivov.

Hitrejša uveljavljanje pravic zavarovancev

V okraju Nova Gorica bodo ustanovili v štirih občinah zavode za socialno zavarovanje

Na zadnjem zasedanju skupščine okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Novi Gorici so člani obravnavali probleme socialnega zavarovanja in zdravstvene službe. Zaključni račun finančnega poslovanja, je pokazal, da so se izdatki Zavoda precej povečali, saj so v minulem letu znašali samo stroški zdraviljenja približno 330 milijonov, denarna nadomestila za čas bolezn pa nad 130 milijonov dinarjev. Primerjava izdatkov zdravstvenega zavarovanja na enega zavarovanca med lanskim letom in letom 1953 odlikuje povečanje za 154 odstotkov pri ambulantnem zdraviljenju in celo 294 v zobozdravstvu. Skupen zaključni račun pa izkazuje približno 20 milijonov več izdatkov kot dohodkov. Na skupščini so obravnavali tudi proračun dohodkov in izdatkov

za letošnje leto ter sklenili, da bodo okrog 27 milijonov namenili za preventivno zdravstveno varstvo prebivalstva. Zavod bo dal prispevek okoli 10 milijonov din za gradnjo novega zdravstvenega doma v Novi Gorici, kjer močno pogrešajo ustrezne zdravstvene prostore. Preventivno dejavnost pa bodo skušali razširiti predvsem na področje zatiranja pljučne, kostne in očesne tuberkuloze ki terja vsako leto razmeroma veliko število žrtv. Zdravljenje pa je dolgotrajno in tudi drago. Poseben problem so tudi nezdge, ki zahtevajo vsako leto veliko žrtv tako v industrijskih obratih kakor tudi v prometu.

Skupščina je odobrila predlog izvršnega odbora zavoda da naj bi v okraju ustanovili štiri zavode socialnega zavarovanja v občinah Tolmin, Idrija, Ajdovščina in v Novi Gorici. S tem bi namreč službo socialnega zavarovanja še bolj približali prebivalstvu, hkrati pa bi imele občine več zanimanja za urejanje problemov zavarovanja na svojem področju. Zavodi bi v občinah prevzeli vse pristojnosti, ki jih daje zakon o zdravstvenem zavarovanju v njihovem delokrogu pa bi spadalo tudi odločanje o otroških dodatkih. Tudi vsa večja podjetja so v okraju že prevzela urejanje nekaterih nalog zdravstvenega zavarovanja, kar olajša zaposlenim uveljavljanje njihovih pravic. Predlagali so, naj bi taka pooblastila prevzela vsa podjetja ki zaposlujejo več kot 30

ljudi, hkrati pa naj bi svojim zaposlenim pomagala tudi pri urejanju pokojninsko-invalidskih zahtevkov in uveljavljanju otroških dodatka.

Pri nadaljnjem razvoju zdravstvene službe je najbolj kritično vprašanje zdravstvenih kadrov. Res je v okraju po osvoboditvi delovalo le sedem zdravnikov, sedaj pa jih imajo že 50, vendar tudi ti še niso kos vsem potrebam. Štipendirajo sicer 24 mladih zdravstvenih delavcev, vedno pa nastane težava, ko je potrebno ob nastavitvi na novo službeno mesto najti novo stanovanje. Tu bodo morale pomagati občine, kajti zdravstveni zavodi sami le težko urejajo težavni stanovanjski problem. Več zdravnikov pa bo terjalo tudi uveljavljanje novega zakona o zdravstvenem zavarovanju kmečkega prebivalstva, saj se bo s tem zavarovanjem v okraju razširil krog zavarovancev za približno 42 tisoč kmečkih proizvajalcev.

J. P.

Vlnk se je izlirli v Brežicah
BREŽICE, 24. febr. Danes nekaj minut po 14. uri so izlirli štirje vagoni potniškega vlaka št. 418, ko je peljal na postajo Brežice. Pri nesreči so bili trije potniki lažje poškodovani. Komisija je ugotovila, da so vagoni izlirili, ker so bili navozi zveznega droga, ki je izpadel iz kretnice, izrabljeni, zaradi česar se je odmaknila ostrica od glavne tračnice. Kljub nesreči je promet poteka normalno, ker sta bila poškodovana le dva tira. Delavci so nekaj ur po nesreči že spravili iztirjene vagonne na tračnice.

IZ REFERATA SEKRETARJA CENTRALNEGA SVETA ZSJ BORE ROMIČA

Pomen proizvodnega sodelovanja

za hitrejša naraščanje delovne storilnosti in zasluska delavcev

Ko je govoril o pomenu proizvodnega sodelovanja za hitrejša naraščanje delovne storilnosti in zasluska delavcev, kakor tudi o nekaterih problemih glede združevanja v gospodarstvu, je sekretar Centralnega sveta ZSJ Bora Romič opozoril na dva momenta, ki vplivata na tempo modernizacije in pospeševanja industrijske proizvodnje.

Prvi moment je stopnja koncentracije sredstev in ljudi v industriji, drugi pa raven družbene delitve dela. Visoka raven koncentracije proizvodnje je ena izmed bistvenih značilnosti naše industrije. V podjetju je zaposlenih povprečno kakih 350 delavcev, povprečna vrednost osnovnih sredstev pa se bliža 800 milijonom din. Razvoja obstoječih in ustanavljanja novih laboratorijev, zavodov in institutov, kjer sloni znanstveno raziskovalno delo na novi tehnološki, na pospeševanju proizvodne tehnike itd. Zlasti pomemben je pospešeni razvoj konstrukcijskih birojev v podjetjih strojne, elektroindustrije, industrije motorjev in industriji, ki proizvajajo celotne naprave.

Tujo tehnično dokumentacijo bomo uporabljali tudi v prihodnje, morali pa bomo, je

zavijanja vredni višini, kar velja za znatno število industrijskih podjetij. Znatel del gospodarskih organizacij se namreč ni mogel v večji meri znebiti zastarelih metod gospodarjenja in zato ni bilo moč doseči večjih uspehov na torišču delovne storilnosti. Znano je, je poudaril Romič, da je za sodobno industrijsko proizvodnjo značilen močno razpreden sistem družbene delitve dela. Pri nas pa specializacija in kooperacija kot oblika izpolnjevanja industrijske proizvodnje še nista dovolj razviti.

Ko je govoril o činiteljih, ki v večji meri vplivajo na pojave v industriji je Romič poudaril tri osnovne momente: splošne materialne okvire, v katerih delja zdaj industrija, pogoje gozdenja, ki jih urejamo z raznimi ukrepi s področja tekoče gospodarske politike in učinek posameznih instrumentov gospodarskega sistema na poslovanje gospodarskih organizacij.

Da bi industrijo organizirali na sodobni podlagi, je treba za to materialno bolj zainteresirati delovne kolektive s prehodom na bolj stimulativni sistem nagrajevanja. Dosedanja praksa kaže, da se v večini podjetij, ki so uvedla sistem nagrajevanja

po kompleksnem delovni učinku oziroma v katerih je višina plačnega sklada bolj neposredno povezana z doseženo delovno storilnostjo v podjetju, v njegovih ožjih gospodarskih enotah in na posameznih delovnih mestih uveljavlja težnja po modernizaciji proizvodnje in zboljšanju poslovanja. Ko je na svojem delovnem mestu in v okviru svoje ožje gospodarske enote spoznal, da je višina njegovega zasluska odvisna od uspeha v poslovanju, je postal vsak član delovnega kolektiva neposredno zainteresiran na izkoriščanju najboljših tehničnih in tehnoloških pripomočkov v proizvodnem procesu. Tako se delavci bolj zanimajo za sestavljanje proizvodnega načrta in njegovo proučevanje po ožjih gospodarskih enotah in podjetju, za možnost serijske izdelave posameznih proizvodov, za njihovo prodajo na notranjem in zunanjem trgu, za investicijsko politiko podjetja itd. Če delovni kolektiv ugotovi, da se bolj izplača drugačna proizvodnja od dosedanje, je razumljivo, da bo zainteresiran na uvedbi takšne proizvodnje. Če se denimo pokaže, da je za delovni kolektiv najbolj rentabilno, da se vključi v kooperacijo z drugimi podjetji in tako zoži izbiro proiz-

vodov, se bodo neposredni proizvajalci borili za to pot.

V podjetjih, ki uporabljajo nove oblike nagrajevanja, postajajo proizvodni in investicijski programi v čedalje večji meri sad predlogov širšega kroga ljudi in zato so mnogo bolj konkretni. Večja storilnost in s tem večji zasluski so vsekakor osnovno načelo. Ukrepi, sloneč na tem načelu, so praviloma pot k pospeševanju in modernizaciji proizvodnje, kajti to je tudi edina pot za hitrejša naraščanje storilnosti in zasluska. Pri tem odločanju pa je treba upoštevati ne samo trenutno konjunkturo v proizvodnji, marveč tudi perspektive takšne proizvodnje.

Iz tega sledi, da moramo tudi pri združevanju gospodarskih organizacij vzpodbujati samo takšne ukrepe, ki v perspektivi zagotavljajo hitrejša naraščanje delovne storilnosti in zasluska delavcev, ne motijo pa opravljanja funkcij delovnih kolektivov. Zato je treba tudi dejavnost sindikalnih organizacij usmeriti na pomoč delovnim kolektivom, da se bo lahko pravilno orientiral v tej problematiki, da se bo odločal za takšne oblike združevanja, ki bodo slonele na navedenih načelih.

Pred Dnevom žena

Iz boja slovenske delavske žene za ekonomske in politične pravice

Ivka Križnar:

Družbeno-ekonomski razvoj v 18 in 19. stoletju na Slovenskem je močno zaostajal za razvojem v zahodnoevropskih deželah. Zato pri nas lahko govorimo o pravem proletariatu šele od petdesetih let 19. stoletja naprej. Vendar pa je slovenski proletarijat, ko je končno nastal, zelo hitro stopil v ekonomski boj. Pri tem je zelo značilno, da niso pri tem prav nič zaostajale delavke-ženske. Te so bodisi vodile boj v podjetjih, kjer so bile zaposlene same ženske bodisi so često predstavljale najborbenejši del kolektiva v meznih spopadih. Prav zaradi borbenosti žensk-delavk so ekonomski spopadi vse pogostejše prehajali v politični boj.

Ce brskamo po dokumentih iz zgodovine delavskega gibanja na Slovenskem, najdemo marsikatero sporočilo o stavkah

in demonstracijah, ki so jih organizirale in vodile ženske ali so vsaj odločilno v njih sodelovale.

Kronist iz Ljubljane je zabeležil, da so

že 22. julija 1871 stavkale delavke v Tovarni kandidatov Avgust Tschinkel Söhne v Ljubljani. Leta 1876 je prišlo v rudniku v Trbovljah do prve stavke, in to na dnevnem kopu, kjer so delale večinoma same ženske. Neposredni povod za stavko je dal inženir Rudolf Eichelter, ki jim je odtrgal mezdno za nekaj krajaarjev. Ženske pa so bile že tudi nasploh zrevolitirane. Nadzornik Kreže jih je namreč stalno nekaj preganjal, čeprav so bile dobre delavke. Ko so prenehale z delom in začele protestirati, jih je prišel mirit sam ravnatelj Pongrac Eichelter z inšpektorjem in mojstrom. Ker niso takoj pristali, da jim popravijo krivico, so jih ženske napadle. Ravnatelj in mojster sta ušla, inšpektorja pa so ženske namahale z lopatami po glavi. Na delo so se vrnile, ko so jim povrnilo odtrgano mezdno in jim zagotovili, da bo v bodoče nadzornik lepše ravnal z njimi.

V Trbovljah pa so aktivno posegale v boj tudi delavske žene, ki sicer niso bile zaposlene. Med prvo veliko stavko v Završevski revirjih 1889. leta (julij, avgust) so se moški razšli po hribovskih kmetijah, kjer so se zaposlovali, da so si prislužili vsaj hrano. Podjetje je pošiljalo ponje orožnike in žene. Vabili so jih v Trbovlje na razgovor. 8. avgusta je podjetje sklicalo v Trbovljah sestanek pred poslojem uprave. Na ta sestanek so odšle tudi delavske žene z otroki. Sestanek je bil buren. Ravnatelj je ponujal povišanje mezd za 12 odstotkov. Zbrani so zahtevali

večji povišek in povrnitev prispevkov za bratovsko skladišnico. Močnica se nikakor ni hotela raziti. Posebno ženske so ogorčeno nastopale. Mnogoč je obkolila vjaka in v celjskih zaporih se je za tri dni znašlo okoli 140 ljudi, med njimi 56 žena in 20 otrok.

Za leto 1890 imamo poročilo, da je takoj po 1. maju stavkalo v Gorici v Tkainici svile 180 delavk.

Leta 1904 so obupne razmere prisilile sicer pobožno in pohlevne kropske žebjarke in žebjarke v stavko. Kronika pripoveduje, da so tako stradali, da je vsako popoldne odšlo iz Kroke vsaj 60 ljudi, večinoma mater, beračih v okoliške vasi, ker sicer niso imele kaj skuhati za večerjo in prihodnji dan za kosilo. Od leta 1894 do stavke je bila v Kropi Žebjarska zadruga, toda to je bila zadruga obrtnikov. Po stavki pa so ustanovili Žebjarsko zadrugo, katere člani so bili tudi vsi delavci.

Tudi na Jesenicah v Železarni so bile žebjarke zavedne in bojevitve. Se leta 1896, ko so hoteli na Jesenicah ustanoviti podružnico Metallarbeiterverbanda (Kovarske delavske zveze), je župnik uspel prek žensk s pritiskom na može to preprečiti. Že naslednje leto so podružnico le ustanovili in organizirale so se tudi žebjarke.

18. aprila 1904 se je začela zaradi znižanja mezd stavka v javorniški valjarni. Ravnatelj Luckmann je odklonil povišanje mezd in stavka se je razširila tudi na

Jesenice. Stakačji so postavili stavkovne odbore. V jeseniškem stavkovnem odboru so bile že 4 ženske. Nekaj delavcev je ostalo v tovarni, da bi preprečili zaposlitev stavkocakov. Orožniki so obkolili tovarno, da bi te delavce izstradali. Tedaj so ženske prodirle pri kantični žandarmerijski kordon in same zastražile vhod.

To stavko so sicer vodili krščanski socialisti, se pa že čuti tudi vpliv socialistov.

Leta 1905 in 1910 imamo zopet ženski stavki v Trbovljah. Leta 1905 so stavkale delavke na stari separaciji, ker so imele zelo nizke mezde. Dva dni — 10. in 11. avgusta — jih ni bilo na delo. Dosegle so le majhen uspeh, 5-8 vinarjev povišane mezde na dan. 10. marca 1910 pa so zapustile delo delavke na novi separaciji v Trbovljah. Sie so demonstrirali pred upravo rudnika. Zahtevale so povišanje mezd, ker se jim je do nove separacije znatno podaljšala pot na delo. Poviška niso dosegle, obljubili so jim le, da jih bodo vsak dan vozili na delo do stare rampe, za dekleta pa bodo preskrbeli stanovanja blizu separaciji.

Prva svetovna vojna je za dobra tri leta skoraj prekinila ekonomski in politični boj. Zadržala je prve svetovne vojne pa je mnogo trpelo tudi zaledje. Posebno v mestih in industrijskih središčih so ljudje zelo gladovali. Kljub hudemu nasilju so se znova začele stavke in demonstracije. V vseh demonstracijah proti vojni in draginji 1917. in 1918. leta srečujemo predvsem delavske žene. Te so vojno strahovito občutile. Može so bili večinoma na fronti, doma pa so stradale one in otroci.

Javorniškim delavcem so se najprej priključile jeseniške žebjarke. Po desetih dneh stavke na Javorniku so šle na ulico, kjer so zahtevale, da se stavkačjem na Javorniku povišajo mezde. Naslednji dan so sprožili oblečene pričakale delavce pred vsakim obratom in so jih nagovorile, da so tudi v njihovem obratu že isto dopolne stopili v stavko.

**Stavka je uspešla. V njej je sodelovalo 170 delavcev.

(Nadaljevanje sledi)

Žebjarke jeseniške tovarne 7. novembra 1897

Pred obiskom mehiške parlamentarne delegacije

Konec tedna prispe na trodnevni uradni obisk v Jugoslavijo šest mehiških senatorjev in poslanecev

BEOGRAD, 24. febr. (Tanjug). Pričakujejo, da bo ob koncu tedna prisel v Beograd mehiška parlamentarna delegacija, v kateri bo šest senatorjev in poslanecev. Delegacija bo vodil senator Manuelo Moreno Sanches. Mehiški parlamentarci bodo ostali v Jugoslaviji tri dni kot gostje Zvezne ljudske skupščine.

V delegaciji so senatorja Guillermo Ivarra in Carlos Román. S njimi so poslanci Moisés Ochoa Campos, Leopoldo Gonzales in Florentino Gonzales. Sredi lanskega leta se je v Mehiki mudila jugoslovanska misija dobre volje, ki jo je vodil član Zveznega izvršnega sveta Vladimir Popović. Razgovorila se je z najuglednejšimi mehiškimi državljani. Ob tej priliki so prišli do polnega izraza iskrena in prijateljska čustva, ki povezujejo narode obeh držav.

Vladi in narodu obeh držav si nadalje prizadevajo za razvoj mednarodnega sodelovanja.

na podlagi enakopravnosti in nevmišavanja v notranje zadeve drugih držav. Vsi imajo enako mnenje o potrebi po nadaljnjih prizadevanjih za okrepitev miru na svetu.

Močan razvoj gospodarstva Mehike in Jugoslavije odpira čedalje večje perspektive za razvoj trgovinske izmenjave in drugih oblik gospodarske tehnične sodelovanja.

Na pobudo uglednih mehiških kulturnih delavcev so v Mexico odprli mehiško - jugoslovanski kulturni inštitut, v kratkem pa bo podpisana konvencija o kulturnem sodelovanju obeh držav.

Nejevolja kljub demantijem

Poročajo, da je Zahodna Nemčija stopila v stik s Španijo, da bi ji dovolila ustanoviti vojaška oporišča — Reakcija v Washingtonu — Kritika celo v vladi naklonjenih zahodnonemških listih

Washington, 24. febr. (Reuter.) Zahodnonemška vlada je zanikala izjave, da je zahtevala, da se njene letalske sile izpolnjujejo v Španiji in da ondi ustanovi letalska oporišča. Očitno pa prihaja do izraza nasprotje med tem, kar izjavljajo glede tega v Washingtonu, in tem, kar trdijo v Bonn.

Kakor je objavila zahodnonemška vlada, so v Bonn samo razmišljali o možnosti, da bi se z nekaterimi zahodnonemškimi državami pogajali o ustanovitvi letalskih oporišč. Vladi pa je zanimala, da je zahtevala, da bi se v Španiji večala njene letalske sile ali da bi v tej državi vzpostavila svoja oporišča, češ da se o tem ni začela pogajati s Španijo.

Toda ameriški funkcionarji pravijo, da je Zahodna Nemčija s tem namenom navezala stike s Španijo.

Ameriško zunanje ministrstvo ni hotelo komentirati teh

vesti, vendar so uradni krogi jasno dali vedeti, da temeljijo njihove ugotovitve na obvestilih Zahodne Nemčije same. Kot pravijo ti krogi, se Zahodna Nemčija poteguje za sklenitev sporazuma, na podlagi katerega bi se njene piloti lahko vezbali v Španiji. Zahodna Nemčija je s tem v zvezi pojasnila ameriškemu zunanjemu ministrstvu, da je zahodnonemški letalski prostor »prenatran« in da ga je »moč opazovati«.

Diplomatski krogi pravijo, da je, kolikor so poučeni, nameravala Zahodna Nemčija poslati ali da je že poslala v Madrid tričlansko vojaško misijo, da bi se ondi razgovarjala o vezbanju pilotov.

Na pristojnem mestu pravijo, da skuša ameriško zunanje ministrstvo, pa tudi vrhovni komandant Atlantske zveze general Nordstad odvrniti Zahodno Nemčijo od morebitnega vojaškega povezovanja s Španijo.

Celo vladi naklonjen zahodnonemški listi so davi kritizirali akcijo obrambnega ministra, katere — kakor pišejo — tudi komandant obojenih sil Atlantske zveze general Nordstad ne odobrava.

Listi pa tudi pripominjajo, da je »zemlje Zvezne republike premajhno in tudi preveč izpostavljeno, da bi lahko nudilo dovolj možnosti za varno razmestitev vojaških sredstev«. Toda vlada vendar-

le ne bi smela prezreti politične plat tega sklepa: zavezniški Zahodni Nemčije v Atlantski zvezi, zlasti pa Velika Britanija, so ta korak sprejeli »s sumničnim in protesti«, takšno razpoloženje pa utegne imeti zelo negativne posledice za bonnsko vlado tudi na predsedniški konferenci med Vzhodom in Zahodom.

List »General Anzeiger«, ki zastopa gledišča zunanega ministrstva, piše, da vlada ni pričakovala, da bo »zahodnonemško - špansko sodelovanje

naletelo na tako neugoden odmev« pri njenih zavezniških. List pri tem opozarja, da britanski in ameriški listi namigujejo na prejšnje stike Nemčije s Francosko Španijo in da izražajo mnenje, da »prijateljske prav vsako sredstvo, da bi ovrnil bližnjo predsedniško konferenco med Zahodom in Vzhodom«.

Španska vlada je danes zanikala vesti, da se je z zahodnonemško vlado pogajala o ustanovitvi zahodnonemških oporišč v Španiji.

Tragedija v Zwickauu

V premogovniku sta zasuta še 102 rudarjev, za katere je le malo upanja, da bi jih rešili

BERLIN, 24. febr. (Tanjug). Usoda 102 rudarjev, zasutih v premogovniku pri Zwickauu v Vzhodni Nemčiji, je docela negotova. Čeprav si na vse načine prizadevajo rešiti ponesrečene rudarje, je upanje, da jim bo to uspelo, le zelo majhno.

Zaradi gorečega premoga nastajajo plini, ki ovirajo reševanje in se je bati, da bi se zasuti rudarji zadušili. Temperatura v gorečem delu rudnika znaša 60 stopinj, kar še zlasti otežuje delo reševalnih ekip. Ponesrečeni rudarji so v tako imenovanem slepemu rov, od vseh strani jih obdaja premož in se ne morejo prebiti v druge rove. Doslej so rešili 51 rudarjev, mrtvih pa je 21.

Tukajšnji listi pišejo, da je položaj zasutih rudarjev precej brezupen, ter poudarjajo, da bodo za njihovo rešitev sto-

tili vse, kar je v človeški moči. Na kraju nesreče se že od ponedeljka mudi posebna vladna komisija, ki proučuje vzrok nesreče. Doslej pa še niso pojasnili, kako je nastala eksplozija v premogovniku. Politbiro CK Enotne socialistične stranke je večer razpravljalo o tem, kaj bi bilo treba ukrepati za rešitev zasutih rudarjev. Na kraj nesreče sta danes odpotovala ministrski predsednik Otto Grotewohl in predsednik vzhodnonemške ljudske skupščine Dittmann.

Azija naj sodeluje pri razgovorih o razorožitvi

New Delhi, 24. febr. (Reuter). Indijski ministri predsednik Nehru je danes na sestanku z novinarji izjavil, da morajo azijske države zastopane na predsedniški konferenci, toda kasneje, potem, ko bodo razpravljali o vprašanjih, kot je razorožitev. V začetku pa naj bi na konferenci sodelovalo samo nekaj držav, ker lahko po Nehrujevem mnenju konferenca z manjšim številom udeležencev prej privede do določenih rezultatov.

Ministrski predsednik Nehru je tudi izjavil, da še ni dobil odgovora od predsednika kitajske vlade Ču En Laja, ki ga bil povabil v New Delhi na razgovore o vprašanju meja med Indijo in Kitajsko.

Izjava o Zahodnem Iranu

Nizozemski podtajnik za Zahodni Iran Bot je izjavil, da bo kolonija postala neodvisna, ko se bo končalo skrbništvo OZN nad vzhodnim delom otoka

NEW YORK, 24. febr. (AP). Nizozemski podtajnik za vprašanja Zahodnega Iriana (Zahodna Nova Gvineja, ki je pod nizozemsko oblastjo), Teo Bot, je na sestanku z novinarji izjavil, da se bo nizozemska administracija umaknila z zahodnega dela otoka, ko bo OZN odvzela Avstralski skrbništvo nad vzhodnim delom tega otoka.

Bot je dejal: »Ko bo skrbniški odbor Generalne skupščine sklenil, da je vzhodna Nova Gvineja sposobna za samostojnost, bo lahko v kratkem postal samostojen tudi zahodni del.«

Bot je nadalje dejal, da je v nizozemskem delu Iriana tretjina funkcionarjev v 35 imed 55 okrožij domačinov — Papuancev. Prav tako je dejal, da je bila dosedanja nizozemska oblast decentralizirana na oblastne svete. Letos bo ustanovljen tudi svet, ki bo deloval na vsem Zahodnem Iranu. Nizozemska in Avstralska sta začela leta 1957 sodelovati v administrativnih in tehničnih opravilih v zvezi z Iranom. Bot je izrazil upanje, da se bo to sodelovanje razširilo na politično in vojaško področje ali da bo Zahodni Iran prišel pod kontrolo Atlantske zveze in Zveze za jugovzhodno Azijo, tako kot je bilo tudi z vzhodnim delom, ki ga upravlja Avstralska.

Na vprašanje, zakaj Nizozemska ne izroči Zahodnega Iriana v skrbništvo OZN, je

Bot dejal, da bi se morala za to izreči dvotretjinska večina v Generalni skupščini. Sodi pa, da bi bilo takšno večino težko doseči, ker Indonezija ne bi privolila v to, da bi prišel Iran pod skrbništvo.

Indonezija je večkrat poudarila svoje pravice do Zahodnega Iriana kot dela njenega

Festival v New Delhiju

New Delhi, 24. febr. — Indijska informativna služba poroča, da so se v New Delhiju začeli festivali umetnosti in obrti 24. azijskih in afriških držav. V okviru festivala predvajajo tudi filme iz osmih držav Azije in Afrike. Festival je organiziralo Indijsko združenje za afriško-azijsko solidarnost.

Spremembe v indonezijski vladi

Število članov ožjega kabineta se je povečalo na sedemnajst — Džuanda ostane ministrski predsednik

DŽAKARTA, 24. febr. (Tanjug). Indonezijski predsednik Sukarno je izpremenil notranjo sestavo svoje vlade, kar pa ni dovelo nobene nove osebnosti v vlado ali pa morda zmanjšalo dosedanje število članov vlade. Po sklepu, ki je bil davi objavljen, se je število članov ožjega kabineta povečalo od 9 na 17, vsi dosedaj mlajši ministri in ministri ex officio pa dobe naslov ministrov.

Kakor je znano, je po sedanjih indonezijskih ustavi predsednik republike obenem tudi predsednik vlade. Tudi v novi sestavi vlade je prvi minister

ožjega kabineta, in sicer sedaj kot predsednik planskega sveta. V uradnih krogih izjavljajo, da so bile te spremembe v notranji sestavi vlade izvršene samo zaradi ustvaritve boljše podlage za njeno učinkovitejšo delo.

Sovjetski biokemiki na obisku v ZDA

Washington, 24. febr. (AFP). V Washingtonu so večerjali prispeli štiri sovjetski biokemiki, ki bodo mesec dni proučevali napredek ameriške znanosti na področju metabolizma. Obisk sovjetskih znanstvenikov sodi v okvir ameriško-sovjetskega sporazuma, sklenjenega v lanskem januarju, ki določa izmenjavo kulturnih in znanstvenih delegacij.

Američani bi prodajali avtomobile v ZSSR

Washington, 24. febr. (Tanjug). Skupina ameriških poslovnih ljudi iz Washingtona je predlagala sovjetski vladi, naj bi v Sovjetski zvezi omogočili prodajo ameriških avtomobilov. V pismu podpredsedniku sovjetske vlade Mikojanu predlagajo, naj bi ameriškim proizvajalcem avtomobilov dovolili izbrati prostore za prodajalne in servisne postaje in naj bi jim oddarili tudi pravico, uprati rezervne dele. Ameriški poslovni ljudje razen tega predlagajo, naj bi imeli sovjetski državljani kreditne olajšave, ameriške družbe pa naj bi dobile pooblastilo, da svoje zaslužke menjajo v dolarje in druge konvertibilne valute.

Pred nekaj tedni je nek ameriški gospodarstvenik sklenil s sovjetskimi predstavniki sporazum o prodaji 10.000 avtomobilov znamke »Moskvic« Zdrženim državam. Ta transakcija, o kateri so tu precej pisali, je bila povod za predlog skupine ameriških poslovnih ljudi sovjetski vladi.

OB ROBU DOGODKOV

Škodljive tendence

Ko je Zahod sklenil, da je treba oborožiti Zahodno Nemčijo in jo vključiti v Atlantski pakt, je to potezo deloma utemeljeval s potrebo, da tudi Zvezna republika Nemčija, ki je doživljala svoj »gospodarski čudež«, nekaj prispeva za obrambo Zahoda. Da bi Zahodna Nemčija lahko prispevala za obrambo Zahoda, če je že morala, kako drugače, to očitno ni nikomur prišlo na misel.

In tako se je zgodilo, da je Zahodna Nemčija postala pomemben in enakopraven družabnik zahodnih sil v NATO in drugih vojaških organizacijah. Očitno si tvorci te politike na Zahodu niso preveč belili glave z moralno platjo te zadeve. Očitno jih ni nič motilo, če so celo nekdanji in še »neprevzgojeni« nacisti čisto majali z glavo in se posmehovali zavezniški »logiki«. Tako po vojni so zavezniški govorili, kakšno zlo je bila armada za Nemčijo in za vse človeštvo, govorili so, da ne smejo Nemci nikoli več imeti armade in podobno. Nenadoma, tako rekoč čez noč, pa je nemška armada postala »potrebna«, postala je nekaj dobrega in koristnega.

Odtlej je že preteklo precej vode po Renu. Bonnska politika, ki je bila dolgo uglasena na ameriške tone, je jela počasi zapadati v disonanco. Nič uradnega ni prišlo na dan, zavezništvo je bilo še prav tako trdno kot prej, toda neusmiljeni zakon mednarodnega razvoja, ki dikтира nova pota celo takim veleilam, kot so ZDA in ZSSR, je povzročil odklon od politike kanclerja Adenauerja. Pravzaprav je bil kancler tisti, ki se ni hotel ali mogel prilagoditi. Naj bo tako ali drugače, Bonn je postal danes simbol odpora proti takemu načinu pogajanj med Vzhodom in Zahodom, ki celo po mnenju Washingtona edini obeta vsaj nekaj uspeha. Skratka, ko je postalo jasno, da je mednarodni razvoj krenil v drugačno smer, kot je smer bonnske politike, je Zvezna republika Nemčija zastavila vse sile, da bi ta nova smer ne ubeležala.

V sklopu teh prizadevanj sodi vztrajanje pri preživetju »trdnih« stališč do Vzhoda, poudarjanje nepopustljivosti, krepitev oboroženih sil, oboroževanje z atomskim orožjem in podobno. V okviru vojaških prizadevanj je prav v zadnjih dneh prišlo do zahodnonemške pobude, ki je celo Američanom pognala kri v glavo. Zahodna Nemčija se je namreč spomnila, da bi utegnili biti Španija primerna dežela za urjenje nemških pilotov in drugih specialistov za rakete, ker je v Zahodni Nemčiji »premalom prostora«. Če je verjeti ameriškim in drugim virom je Bonn to storil na lastno pobudo, čeprav je obvestil o tem ameriško veleposlaništvo.

Ze po prvih znamenjih so-deč, bo reakcija na Zahodu huda, predvsem v Veliki Britaniji. Predsedem moramo upoštevati, da Španija niti ni članica NATO, da je bila že enkrat teren za urjenje nemških nacistov in italijanskih fašistov, da je nacizem tam generalno preizkusil svoje orožje, preden se je lotil vse Evrope in sveta, da je tisti Franco, kateremu je ta nacizem pomagal, še zmerom isti Franco in da na Zahodu le nimajo tako kratkega spomina (čeprav so očitno že marsikaj uradno pozabili).

Čeprav je Bonn demantiral poročila o tem, da bi zahteval v Španiji teren za urjenje zahodnonemških pilotov (ameriško veleposlaništvo v Bonn tega še ni storilo), ni dvoma, da obstajajo tendence, po katerih naj bi Zahodna Nemčija še povečala svoj vojaški vpliv in pritegnila v svoje območje še Španijo. Te tendence so zdaj očitno prišle na dan, ne glede na to da se bonnski načrti glede lastnih vezbališč v Španiji trenutno niso uresničili.

Ce so tudi te tendence del politike, ki nasprotuje sedanji naporom za ublažitev mednarodne napetosti, ni niti toliko pomembno. Pomembno je, da te tendence obstajajo in da se krepijo. Ze same ob sebi so dovolj negativne, če pa jih jemljemo v sklopu celotne politike Bonna do sporazumevanja med Vzhodom in Zahodom, pomenijo novo opozorilo za svetovno javnost, naj ne podcenjuje njihovega škodljivega učinka.

Blp

VARSAVA. — V Varšavo je večerj priselja bolgarska vladna delegacija pod vodstvom podpredsednika vlade Živkova, ki se bo s poljsko vlado pogajala o povečanju trgovinske menjave med obojema deželama v letih 1960 do 1965.

Vladna kriza v Italiji

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 24. febr. (Po telefonu). Nocoj ob pol 6 se bo verjetno poslednjič sestala Segnjevova vlada, kajti po sklepih, ki so bili sprejeti danes dopoldne na sejah obeh krščanskodemokratskih parlamentarnih skupin in na seji direktije krščanskodemokratske stranke, je gotovo, da bo Segni na nocojšnji seji predlagal vladi, naj odstopi.

Parlamentarni skupini in vodstvo krščanskodemokratske stranke so namreč sklenili, da je položaj, v katerem se je znašla vlada po sklepu nacionalnega sveta liberalne stranke, ugoden za krizo. Organi krščanskodemokratske stranke so tudi izključili možnost, da bi vlada pred odstopom tvegala debato v parlamentu, kajti v tem primeru bi se znašla pod kriznim ognjem napadov z vseh strani, razen s strani fašistov in monarhistov, in bi se ob zaključku debate morala zadovoljiti s tem, da bi dobila še vedno ob podpori najdesnejših političnih skupin. Monarhisti in neofašisti so odločno proti izvenparlamentarni krizi ter poudarjajo, da bo po letu 1960 to prva kriza vlade, ki ima v parlamentu še vedno večino. Njihovo nasprotovanje je raz-

zumljivo z ozirom na splošno prepričanje, da bo krščanskodemokratska stranka skušala najti kako rešitev krize, ki bi jo vsaj v Rimu rešila monarhistične hipoteke.

V preteklih dveh dneh so bili namreč še mnogi prepričani, da se bo na en ali drug način možno izogniti vladni krizi. Na današnje odločitve vodilnih organov krščanskodemokratske stranke je zelo verjetno vplival izid volitev deželne vlade na Siciliji, kjer je bil v ponedeljek zvečer izvoljen za deželnega predsednika baron Majorana della Nicchia, desni neodvisni, ki je v zadnjem letu prejel iz ene politične grupacije v drugo in sodi med tiste deželne poslance, ki so jih italijanski novinarji duhovito nazvali »staksijer«, ker so proti plačilu na razpolago vsakomur. Si-

noči pa je deželna skupščina izvolila vlado, v kateri so poleg krščanskih demokratov zastopani liberalci, monarhisti in neofašisti. Dejstvo, da je bila na Siciliji proti želji osrednjega vodstva — vsaj kakor zatrjujejo — izvoljena sredinsko desničarska vlada, je nedvomno vplivala na to, da se je vodstvo odločilo za takojšnjo krizo Segnjevove vlade, da ne bi bilo tudi v Rimu odvisno od monarhistov in fašistov, ter se tako izneverilo svoji tradicionalni politiki nihanja med desnico in levico.

Aca Stanovnik

OSNUTEK GRŠKEGA DRŽAVNEGA PRORAČUNA

Atene, 24. febr. (AA). Finančni minister Papakonstantinou je predložil grškemu parlamentu osnutek proračuna za finančno leto 1960. Osnutek proračuna predvideva dohodek v znesku 14,8 milijarde drahem, izdatke pa ceni

Telegrami

MOSKVA. — V ateljejih »Mosfilma« so končali snemanje Gogoljevih »Mrtvih duš«. Film po tem znanem delu so posneli na širok filmski trak. Uporabili so inscenacijo, ki jo je Mihail Bulgakov leta 1932 pripravil posebej za moskovski Hudožestveni teatr. Film »Mrtve duše« je režiral Leonid Trauberg.

DŽAKARTA. — Zahodnonemška vlada je zahtevala od Indonezije, naj vrne zaplenjeno predvojno nemško premoženje v Indonezijo ali naj izplača protivrednost. To premoženje je zaplenila nizozemska vlada leta 1940, potem ko je nacistična vojska zasedla Nizozemsko.

NEW DELHI. — Zahodnonemški zunanji minister von Brentano je večerj odpotoval iz New Delhija v Bonn. V Indiji je bil štiri dni na uradnem obisku. Bil je tudi v Pakistanu.

NEW YORK. — V več mestih na ameriškem jugu so spet nastale demonstracije v zvezi s problemom rasne segregacije. V Chattanooga so v državi Tennessee so aretirali šest belecev, ki so povzročili neredne med etnijskimi demonstracijami proti rasni segregaciji.

MOSKVA. — V Leningradu so odprli novo progo za pomorski trgovinski promet med Sovjetsko zvezo in Kubo. Ladje na tej progi bodo vozile sladkor s Kube v Sovjetsko zvezo.

TOKIO. — Predstavniki japonske industrije jekla in sovjetsko trgovinsko zastopstvo v Tokiu so sklenili sporazum o izvozu premoga iz kuzniškega premovalniškega področja na Japonsko.

LONDON. — Britanska vlada je objavila, da se je razgovarjala z ameriško vlado o ustanovitvi oporišč za ameriške atomske podmornice v britanskih lukah. Vsaka podmornica bi bila oborožena z 45 rakotami, tipa »Polaris«.

Delovne akcije na Madžarskem

Letos bo na raznih gradbiščih delalo nad 21.000 mladincev in mladink — Poziv sindikata madžarskih umetnikov

BUDIMPEŠTA, 24. febr. (Tanjug). Delovne akcije madžarske mladine bodo letos obsejnejše kot prejšnja leta. Centralni komite Zveze komunistične mladine (KIS) se je postavil na stališče, da je ta oblika zbiranja mladine eden najugodnejših načinov, da bi »mladi ljudje ljubili fizično delo in se pri tem naučili ceniti delovne ljudi«.

Po načrtu bo na osmih centralnih in 13 županijskih gradbiščih delalo od junija do konca avgusta nad 21.000 mladincev in mladink, od tega tretjina študentov. Lani se je akcij udeležilo 10.500 mladincev, predlanskim pa samo 3500. Mladinci bodo opravljali dela za melioracijo zemlje, gradili nekatere industrijske objekte in pomagali na državnih posestvih in v kmečkih delovnih združenjih pri delih na polju. Centralni komite KIS zahteva, da se mladina prijavlja za delovne akcije docela na prostovoljni podlagi.

Sindikata madžarskih umetnikov je pozval svoje člane, naj navežejo čim tesnejše odnose z ljudmi, ki delajo v proizvodnji, tako da obiskujejo tovarne, državna posestva, strojno-traktorske postaje in kmečke delovne zadruge. Sindikat poudarja, da morajo biti posamezni umetniki redno povezani z delovnimi kolektivi in da morajo ostati na delov-

nih mestih dalj časa, kar jim bo omogočilo, da bodo ustvarjali dela, v katerih bo več življenja.

Glasbenikom, slikarjem, igralcem in drugim umetnikom priporočajo, naj skrbno pripravijo pripombe in kritike članov delovnih kolektivov, nanašajočim se na njihovo

delo in izvajanje, ker se je mogoče, kakor poudarjajo, »od teh ljudi prav toliko naučiti, kolikor je moč nanje vplivati z umetnostjo«. V težnji, da bi se umetniki čim bolj približali sodobnemu življenju, sindikat zahteva, da se v večji meri udeležujejo družbenih manifestacij, raznih političnih akcij in tako okrepijo zavest o svoji politični odgovornosti. Sindikat je hkrati zahteval, naj se v okviru politične dejavnosti z umetniki med drugim zaostri boj proti ostankom buržuazne ideologije.

RAZGOVORI HRUŠČEVA V INDOEZIJI

Denpasar, otok Bali, 24. februarja (AP). — Indonezijski predsednik Sukarno in sovjetski ministri predsednik Hruščev sta danes nadaljevala na Baliju uradne razgovore, ki so se začeli večerj. Tem razgovorom, ki bodo trajali tri dni, prisostvujejo prvi minister v Indoneziji vlad Džuanda ter minister za zunanje zadeve So-

vjetske zveze in Indonezije — Gromiko in Subandrio. Kakor so izjavili indonezijski voditelji, bosta predsednik Sukarno in ministri predsednik Hruščev razpravljala na Baliju poleg drugega o možnosti za povečanje sovjetske pomoči pri gospodarskem razvoju Indonezije, zlasti pri zgraditvi indonezijske industrije jekla.

Hollywoodski igralci so napovedali stavko

Hollywood, 24. febr. (AP). Sindikat hollywoodskih filmskih igralcev je sklenil, da se bo 7. marca začela stavka njegov članov proti filmski industriji. Za stavko se je izrekel skoraj 90 odstotkov članov sindikata, od najbolj znanih zvezdnikov do igralcev epizodnih vlog. Sklep o stavki so sprejeli zato, ker družbe niso hotele izplačati honorarjev za filme, posnete po letu 1948, ki so jih prodale televiziji.

Med predstavniki sindikata igralcev, ki se bodo pogajali s predstavniki filmskih družb, so James Cagney, Dana Andrews in Gregory Peck.

KRSTNA PREDSTAVA
V MARIBORSKI DRAMI

MILOŠ MIKELN:

GOLOBJE MIRU

V soboto, dne 20. februarja, je bila v mariborski Drami krstna predstava domače komedije »Golobje miru«. Režiser je Herzog, scenograf in kostu-

mograf Hegedušičeva, lektor Hartman. Občinstvo je igro sprejelo zelo dobro, s smehom in ploskanjem. Analiza morda razsodila, da je uspeh domačega dramatika kar lepo zaslužen. Avtor je pokazal mnogo solidnega dramaturškega znanja. Zelo domiselni je osnovni motiv zanesenega šolskega sluga, katerega mirovni načrt čisto nepričakovano jemljejo resno (»zaradi reklame«, kakor nekdo čisto mimogrede izjavlja). Vse prvo dejanje je polno sijajne komike nenadnega, neslutnega veličja, ki mu daje še poudarka energično reagiranje junakovega sina Willieja, medtem ko »junak« oče ostane skromen. Nato sledi dramaturško učinkovita zmes navedenega (župan s padalci) ali pa bolj konvencionalno (podkupovanje kapitalistov) izvedenih motivov. Kljub duhovitim šalam pa se neke sredi igre dramska moč razblijanja. Tedaj občutimo, da nam je avtor vendarle ostal nekaj dolžan: namreč poetični obračun z lastnim motivom malega človeka, ki mu mogoče ne socialno-gospodarske sile naših dni grozijo s poginom. Dramaturška spretnost, lep čut za dialog in humor, domiselnost v stranskih motivih — vse to natančnejšemu presojevalcu ne more zakriti dejstva, da avtorju ni čisto uspel prehod iz realnosti v nerealnost, iz tiste, kar je, v tisto, kar si milijoni želijo. Vendar je tako delo lep obet. V današnjih razmerah je še tridesetinski uspeh slovenske komedije (ali farse) spoštovanja vreden in zelo razveseljiv.

Junaka Johna Filberta, starejšega možaka, je igral Gorinšek s primernim toplim humorjem. Je nevsljiv, pa neustavljivo komičen v vlogi nepričakovane slavnega. Vloga njegove žene Katie je ena najboljših stvaritev Brunčkov-

ve. Kot komična, skromna materinska žena dosega višek v trenutku, ko prihaja na oder z naznanilom, da so moža ugrabili. Pomočnik Max Jožeta Samca je tega igralca spet enkrat pokazal v prijetni, komedijsko dobro oblikovani vlogi dobrodušnega starega vojaka. Mladega Willieja, novinarja, je odigral Klasinc prijetno in rutinirano, vendar brez posebnega prizadevanja za — možnimi — odtenki. Istega ni mogoče očitati Bedenkovi, ki Jane, inkasante — tajnice ni podala samo zelo živo in ljubeznivo, temveč tudi z izrazitim občutkom za komedijo dell'arte — podobnost je v vsej zasnovani zadržanosti očitno tudi bila dramatikov namen. Blažev podjetni, fašistično razpoloženi župan je bil posrečen, ponarejeno — romantičen; dobro znano masko je Blaž napolnil z novim komedijskim življenjem. Nato komični (in v dramski zasnovi kar preveč neresni) »ambasador v uradu za zunanje zadeve« Lavrača, ki je igral zelo dobro, vendar prav gotovo ni mogel premostiti očitnih neverjetnosti vloge tradicionalnega neumnega diplomata, postavljenega pred »fenomen« čudno »zanimivega« načrta. Podobne notranje slabosti vloge kljub vsej spretnosti tudi Brunčko ni mogel rešiti. Življenjska je vloga porterja, ki ga je igral Mevlja, vendar mu je na premieri neravnost odvzela skoraj ves relief (pokazan na generaliki). Brunčko, Haberl in Veljakova so dali prav prijetne šarže, nekaj obeta »fantiček« malega Ponikvarja, ostalo osebje se je rutinirano gibalo nad komparzerjo ali ji pripadalo.

Na splošno — bogato »instrumentirana« in zasedena komedija je pod Herzegovim vod-

stvom stekla v dobrem tempu čez oder, učinkovito menjavala popolnoma obvladane nelahke situacije ter uspešno uvedla optične in akustične efekte. Vprašanje ostane, ali bi lahko režija stilizirala še bolj in tako v igri podčrtala nekaj tiste globje poetične verjetnosti, ki je v zasnovi samo nakazana. Na vse to je težko odgovoriti. Scena Hegedušičeve je v glavnem sestavljena iz nekakšnih okroglih kotlov, spojenih s cevmi, iz nekakšne tehnično nemogoče centralne kurjave, ki pa je scensko učinkovita in se spreminja samo s primernim menjavanjem pohištva. Ne prevelike kostumske zahteve je Hegedušičeva rešila z okusom. Zato pa so zahteve po uprizoritvi tega dela vendarle velike in zamotane. Pri občinstvu, uspešna, spretna, rahlo problematična komedija pomeni nedvomno gledališko pridobitev.

Branko Rudolf

PRIZOR IZ KOMEDIJE JOSIPA TAVČARJA »NICKY — ZLATI DEČEK« V UPRIZORITVI TRŽAŠKEGA SNG

OBISK V NAŠEM UREDNIŠTVU
Tržaški dramatik Josip Tavčar

Te dni se je na ponabito Društva slovenskih književnikov oziroma njegove komisije za stike s tujino mudil v Ljubljani profesor Josip Tavčar iz Trsta — v prihodnje bo pomagal pri popularizaciji naše literature v Italiji. Josipa Tavčarja pa poznamo predvsem kot dramatika, kot zanimivega avtorja, ki je doslej pisal posebej za Slovensko narodno gledališče v Trstu. — Uporizoritev njegovih del so številnih gostovanjih po Sloveniji in Jugoslaviji.

Izbrati smo priložnost in povabili tržaškega gosta tudi v naše uredništvo, kjer je ljubezno odgovarjal na naša vprašanja.

Rodil sem se v Dutovljah na Krasu leta 1920, vendar sem se še v zibki preselil v Trst. Ravno ko sem bil zrel za šolo, so Italijani ukinili slovenski pouk. Doma in tudi med sošolci smo sicer govorili slovensko, vsa izobrazba je bila pač italijanska. V Benetkah sem študiral germanistiko in diplomiral v Neaplju. Brž po končanem študiju sem moral za štiri leta v vojsko. Po kapitulaciji Italije

sem se priključil italijanskim enotam, ki so se borile skupaj z ameriško 5. armado. Leta 1945 sem pomagal pri ustanavljanju gimnazije v Kopru in tu sem ostal do leta 1948. Poslej poučujem angleščino na slovenskih srednjih šolah na Trstu.

In vaša literarna zgodba? »Dolgo sem pisal v italijanski. Leta 1940 je bilo v Trstu uprizorjeno moje prvo delo, nekakšna groteskna dvodejanska v domačem narečju. Potem sem se udeležil vseitalijanske natečaja za radijsko igro in dosegel tretje mesto. Uspeh sem tudi pri natečaju neke založbe, vendar bi bil moral po tedanjih praksi sam kriti del stroškov za tisk, za kar pa seveda nisem imel denarja. Mladim avtorjem se tam pač ni lahko uveljaviti... Tudi kmalu po vojni sem napisal igro za natečaj, ki so ga razpisali v Trstu, ko pa bi moral priti do uprizoritve, so jo preprečili zaradi mojega slovenskega rodu. Sodeloval sem tudi pri italijanskih časopisih, največ sem poročal o slovenskih književnostih.

Sicer pa sem zmeraj pisal predvsem za lastno zabavo. Literatura mi je bila konjiček, razvedrilo, in kar sem napisal, sem spravil v predal, kjer je še zdaj večina mojih rokopisov. Kolikor so prišli v javnost, so prišli predvsem po zaslugi moje žene...

Slovensko sem začel pisati tako rekoč po naključju. Nekeč leta 1945 sem se pogovarjal s pisateljem Rebuolo, ki se je pritoževal, da ni mogel napisati romana ali drame iz tržaškega okolja. Trdil sem nasprotno in nekako čez tri tedne sem mu prinesel dokaz, igro »Prihodnji nedeljo«. Pa sem hitro spet pozabil najo in nemara bi bila obležala, če ne bi bil srečal režiserja Jožeta Babiča, ki je vztrajno iskal domače gledališko besedilo...

Potem ko sem začel, sem moral pač nadaljevati. Napisal sem igro »Pekel je vendar

pekel«, s katero se je tržaško gledališče udeležilo Sterijinega pozorja. Zdaj jo bodo igrali tudi v Pulju, Karlovcu, Varaždinu, Banja Luki in še drugod. Letošnjo sezono igra tržaško SNG moja igro »Nicky — zlati deček«. Tudi zanjo se že zanimajo nekatera jugoslovanska gledališča. Zadnji čas so v Trstu izvajali dve moji radijski igri, »Ivano in Ivanko« ter »Sanjače«. Rad pišem dramske monologe, toda gledališča ne kažejo dosti zanimanja za to vrsto.

Videti je, da ste se od nekaj ukvarjali izključno z dramatikom. Kako gledate na

to literarno obliko in na njen sodobni razvoj?

»V dramatikki skušam obravnnavati splošne probleme, zanimajo me predvsem problemi, ki jih poraja moderna civilizacija. Kritiki mi očita-jo stilsno neenotnost, češ da neutemeljeno prehajam iz burke v tragedijo. Vendar delam to namenoma, v tem vidim pravi smisel avantgardnega gledališča: v posrečeni združitvi vseh gledaliških elementov. Mlajši italijanski dramatik, na primer, se drže podobnih načel in so z njimi prodrli. Jaz sem čutil tako že zdavnaj. Treba je le najti idealno dramaturško obliko — čeprav seveda nikakor nisem prepričan, da jo bom našel. Mislim tudi, da je treba na sodobnega gledalca vplivati predvsem z ironijo in satiro, saj so za tanjšje strune ljudje dandanes nemara preveč naglušni.

Ali trenutno kaj pišete? »Za prihodnjo tržaško gledališko sezono pripravljam novo delo. Stilsno se ne bo dosti razlikovalo od dosedanjih, čeprav me pregovarja, naj napišem »čisto« komedijo.

Kako se počutite kot slovenski pisatelj v Trstu? Kako vaši položaj vpliva na vaše literarno delo? »Vsi predvsem pogrešamo slovenske družine. Ni časa za pogostejše obiske, sicer pa se mi zdi, da sploh manjka pravih stikov med Ljubljano in Trstom. Nismo dovolj počeni o slovenski stvarnosti, kot nemara tudi vi ne veste dovolj o življenju v Trstu. Zato bi se na primer tržaški pisatelj danes težko lotil kakšnega splošnega slovenskega problema.

Strinjali smo se z Josipom Tavčarjem, da bi bilo treba okrepiti zveze s tržaškimi kulturnimi delavci. Želeli smo mu »na svidenje« in poudarili upanje, da bomo katero njegovih del v gledalni prihodnosti videli tudi na kakšnem ljubljanskem oderu.

JOSIP TAVČAR

Dva domača ponatisa

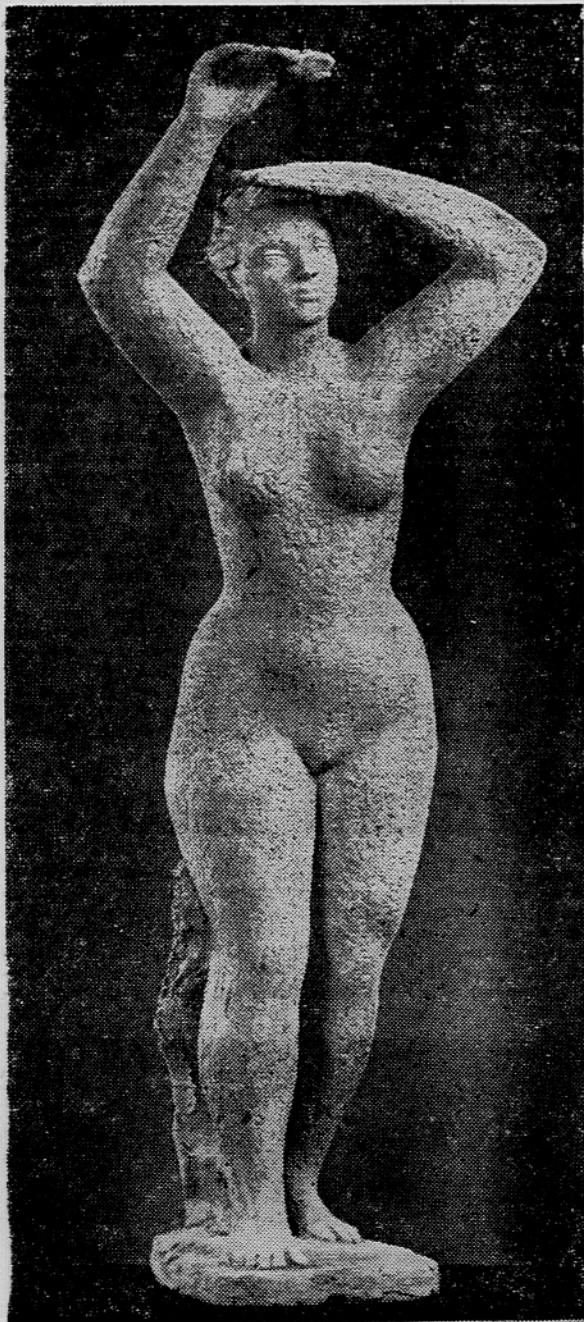
V zadnjih dveh zvezkih »Knjižnice Sinjega galeba«, ki jo izdaja Mladinska knjiga, sta doživela ponoven natis dva mlajša avtorja slovenske mladinske literature, Josip Vandot («Kekec nad samotnim breznom») in Fran Milčinski («Skavt Peter»). Brez dvoma je posredovanje domače, včasih že pozabljene literature v tej popularni zbirki lepa in pozitivna zamisel, včasih pa je to tudi malce nevhvalna naloga, ki postavlja sestavljavca izbora pred zahtevne odločitve. Dejstvo, da danes čaka na taka dela nova generacija bralcev, ki jo loči od nekdanje dobršne časovno obdobje z nesluteno hitrim, pa tudi bistveno novim razvojem, je mogoče z uspehom postaviti kot protitež le nedvomno literarno kvaliteto obnovljenega dela.

Kot odmev nekdanje popularnosti, ki jo je z velikim uspehom obnovila pred leti filmska realizacija, izzveni Vandotov Kekec. Prav gotovo je marsikaj iz Vandotovega mladinskega pisanja vredno nove pozornosti in bodo mladi bralci Kekeca z veseljem pozdravili. Njih najbrž ne bo motila prehuda gostobesednost, stilna neizčiščenost in

naivna obarvanost Vandotovega pisanja, ki moti starejšega bralca in mu vsiljuje misli o morebitni diskretni, občutljivi in spoštljivi stilni korekturi besedila. Tak Kekec bi bil vsekakor mnogo bolj učinkovit, pa tudi bolj pomemben, zares veljaven člen v naši redko posejani mladinski klasi, kar po svoji zamisli, svežem okolju in popularnih, lepo opisanih junakih tudi v resnici zasluži.

Težko pa se bo kritičen bralec sprijaznil z izborom brez literarnih pretenzij pisanih feljtonov Frana Milčinskega o skavtu Petru. Med mladino tudi tej knjigi ne bo zmanjkalo bralcev, saj je cvetoča taborniška organizacija znova vzbudila zanimanje za to vrsto čtiva. Vprašanje pa je, če bodo mogli mladi teh trinajst podlistkov prav razumeti, presoditi njihovo časovno oddaljenost od današnjega pojmovanja. Saj jih Fran Milčinski niti pred dobrimi tridesetimi leti ni pisal za mladino. Saljive utrinke in situacijsko komiko, posredovano z gostobesednim podlistkarskim klepetanjem, je avtor izbral za nekatere takrat aktualne satirične družbene - politične na-

mige, ki so jih razumeli odrasli, mladina pa se je oprijela popularne, a preproste šale. Prav toliko, in še to malce za prejšnjo, bodo dobili od teh feljtonov tudi današnji mladi bralci. Je s tem ponatis dovolj utemeljen?

KAREL PUTRIH: AKT

Kot smo že objavili, pripravlja Moderna galerija v Ljubljani retrospektivno razstavo pokojnega kiparja in zato prosimo vse lastnike njegovih del, da ji čimprej sporočijo podatke o delih, ki jih posedujejo.

HIŠA NA PUJEVEM OGLU

Hiša na Pujevem oglu ni kakršna si budi hiša: v njej se godijo imenitne in čudovite stvari. Težko bi bilo sicer reči, kaj se godi, in celo, ali se sploh kaj godi, in prav tako ni čisto gotovo, ali taka hiša sploh je, vendar pa ne more biti nobene dvoma, da je Hiša na Pujevem oglu prijazno in sijajno bivališče.

Kajti ta hiša pravzaprav ni hiša, temveč knjiga, ki jo je A. A. Milne naslavljal s svojo ljubezljivo, blago in poetično mladitvijo. Kdor verno spremlja izdajo Mladinske knjige, bo to hišo tudi takoj našel, čeprav njen natančni naslov ni nikjer zabeležen: našel jo bo v svojem spominu, kjer bo ponovno srečal tudi medvedka Puja, Pujka, Kenjo, Sivčeka in vse ostale junake otroško pravljničnega kraljestva malega Christopherja Robina. Pričujoča knjiga je nadaljevanje in zaključek one prve, ki se je preprosto imenovala Medved Pu.

Vse kaže, da je Christopher Robin pisatelj sin, tako zelo odrasel sin, da bo šel nemara prav kmalu v šolo. In njegov oče pravzaprav ne počne drugega, kot da ga spremlja in tiho podpira na njegovih sanjskih pohodih po hiši in vrtu, se pravi po velikem Gozdu, v katerem živijo svoje samostoj-

no in srečno življenje tudi njegove igrače, se pravi Sopa, Zajec, Tiger, skoraj — Slon in pred vsemi sladkosnednež in brundajoči pesnik Pu. Seveda oba navihanca, oče in Robin prav dobro vesta, kako je s to rečjo: vendar si samo včasih na skrivaj pomežikne, da nikoli in nikdar ne bi zmotila teh drobcenih, smešnih in očarljivih bitij pri njihovih strahovitih resnih in prekrasnih nesmiselnih opravilih, ki tako spominjajo na početje nekaterih ljudi. Nekaterih ljudi, pravim, to je ljudi, ki jih imamo radi, ki imajo drobcene napake in veliko srca, ljudi, ki jih ljubimo zaradi blagega zanesenjaštva in ki so tako zelo podobni nam samim zlasti tedaj, kadar se spuščajo v najbolj posrečene polomije.

A. A. Milne je napisal svoje delo z veliko mero ljubezni, poezije in humorja. Na videz ničeve zgodbe, ki se preprosto nizado druga ob drugo, so take vrste, da bi si jih želeli še in še. Toda vsake stvari je enkrat konec. In tudi Christopher Robin mora v šolo. Ko odlagamo knjigo, nam je nekako ganljivo slovesno pri srcu: kakor bi se v spominu posvajali od lastnega otroštva.

Vz.

Napovedi zagrebških založb

Matica hrvatska:

Prijetno je slišati, da namestila MH po sedmih letih (1953. leta je izšel zadnji — peti po vrsti — zvezek s Križevimi kritikami in eseji) le nadaljevati velikopotezno zamisljeno zbirko »Hrvatska književna kritika«. Izšla naj bi najprej zadnja, deseta knjiga z naslovom »Povojna hrvatska kritika« in redakciji Sidmeta Vučevića. Sčasoma bodo izšli še štirje manjkajoči zvezki (Nehajev in sodobniki, Antun Barac, Tin Ujević, Hrvatska književna kritika med dvema vojnama). Izmed velikih del napoveduje MH obsežen »Zbornik o Zadru«, monografijo Josipa Horvata »Ljudevit Gaj«, »Zgodovino hrvatskega gledališča« dr. Slavka Batušića in Sisičevu zgodovino hrvatskega naroda v novi redakciji dr. Jaroslava Sidaka. S področja likovnih umetnosti so na vrsti monografija o slikarju Ignjatu Jobu dr. Grge Gamulina, Wöflinova »Klasična umetnost«, »Filozofija zgodovine umetnosti« Arnolda Hausserja in »Jesen srednjega veka« J. Huizinga. Izide celotna izdaja Baudelairevega »Cvetja zla« v prevodu Dunje Robić in Anteja Jurevića.

Mladost:

Založba posveča največ skrb mladinskim delom. Med drugim obljublja nov roman znane književnice Andjelke Mar-

tić, katerega naslov je »Deček in gozd«. V prevodu izide Seleskarjev roman z Ognjene zemlje. Vendar pripravlja založba (mimo mladinskih) tudi vrsto drugih pomembnih del. Tako naj bi v zbirki »Izbrani eseji«, ki so v veliki meri posvečeni likovni umetnosti, izšle knjige Clarka Kennetha »Krajinarstvo«, M. de Michelija »Sodobno italijansko kiparstvo«, »Eseji« T. S. Eliota, esejska Ortege y Gasseta, pa še članki pesnika Federica Garcia Lorca v klasično Nietzschejevo delo »Tako je govoril Zarathustra«. Na vrsti je še življenjsko delo o slikarju Modiglianiju in »Spomini dobro vzgojene deklice« Sartrove žene Simone de Beauvoir. Domače pripovedništvo bodo zastopali romani Novaka Simića, Vladana Desnice in Živka Jeličića tujo poezijo pa Pasternak, Seifert in Hölderlin. Posebna zanimivost bo obsežna (tisoč strani) »Zgodovina svetovne književnosti«, življenjsko delo beograjskega komparativista dr. Vinka Viteze.

Lykos:

Založba, ki posveča največ skrb izdajam pesniških zbirk s celotnega jugoslovanskega področja, najavlja nekaj posebej zanimivih del. Omembe vredne so antologije, ki jih je pet, med njimi dve domači. To sta »Antologija hrvatskega pesništva do 19. stoletja«, ki

jo ureja Ivan Slamnig, in »Antologija hrvatskega pesništva od Kranjčevića do Gorana« (sestavljata Dragutin Tadijanović). Razen tega izidejo še antologije španskega (Nikola Milečević), francoskega (Boža Kučolja) in skandinavkega pesništva (Ivan Slamnig in Antun Soljan). Posebna knjiga bo posvečena stoletnici obeh gledališč, zagrebških in novosadskega. Prav tako izide kulturno-zgodovinski vodnik po Zagrebu. Pa še »Pregled hrvatske književnosti med dvema vojnama« (Sime Vučetić), »Eseji o povojni prozi« Djura Snajdnera, knjiga člankov o sodobni hrvatski poeziji (Vlado Gotovac) in prvi »Književni koledar« (Krstó Spoljar).

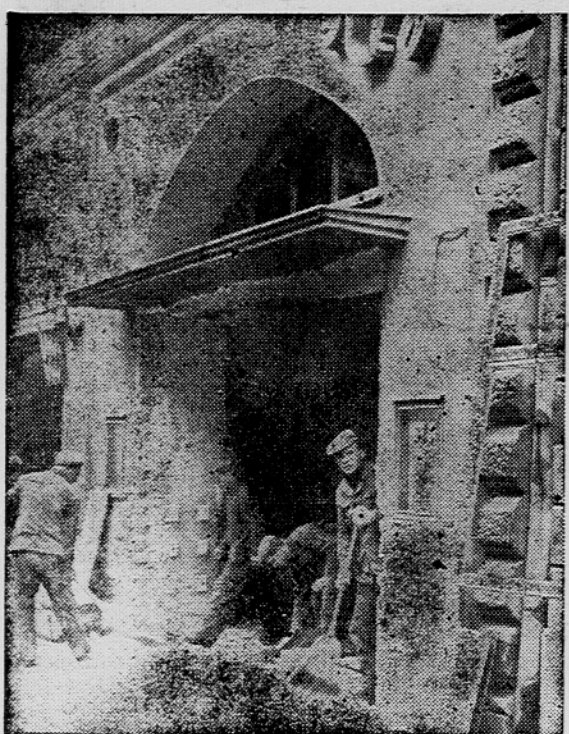
Epoha:

Ta založba izdaja v glavnem poljudno znanstveno in potopisno literaturo. Med drugim obljublja tudi nekaj pomembnih strokovnih del s področja filma, in sicer »Zgodovino filma« Rudolfa Sremca, delo o scenariju Branka Belana in »Zgodovino risanege filma« Zvaneta Črnje. Izdajala bo letos tudi strokovno filmsko revijo »Filmska kultura«.

Mimo tega namerava založba »Skoiska knjiga« izdati obsežen »Češko-hrvatskosrbski slovar« z okrog 40.000 besedami, Jugoslovanska akademija pa obsežno leksikografsko delo pod naslovom »Rječnik hrvatske književnosti«.

T. R.

LJUBLJANSKA SLIKA

Bife »Rio« je že več časa zaprt — lokal preurejajo in bodo vanj namestili novo točilno mizo in sodobne gostinske priprave. Tako bo postrežba hitrejša, prijetnejša bo v bifeju in — lokal bo odprt dan in noč. Toda teh notranjih del Ljubljani niso videli, zakaj zastori, ki so bili na vratih, so onemogočili osem pogled v notranjost. Včeraj pa so delavci gradbenega podjetja, ki preurejajo lokal, odstranili tudi stare okvire vhoda v bife. No, kaj kmalu bodo postavili novega, obetajo pa tudi, da bo bife nekako v začetku marca že tudi odprt. (Foto: Z. Deniša)

Celjsko pismo

Tu veliko gradijo. Izdatki za stanovanjske in komunalne objekte gredo vsako leto v več sto milijonov dinarjev, pač sporedno z napredkom. Letos na primer bodo v Celju investirali za gradnjo več pomembnih objektov približno 1,5 milijarde dinarjev. Spet je na vrsti 550 novih družinskih stanovanj. Razen tega zdajdo letos novo sodno palačo, delavsko restavracijo, mlekarno, gasilski dom, živilsko skladišča, hotel ipd. Sprito takega razmaha v gradbeništvu je brez dvoma na me-

stu vprašanje, kako se gradi? Drago ali poceni, slabo ali dobro? Navsezadnje ni vseeno, kako. In o tem velja čim več razpravljati.

Zato tokrat le en primer, kako ne bi smeli delati. V delavskem središču Celja, v Gaberju, je gradbeno podjetje INGRAD sezidalo novo centralno pekarno. Ker bi po pogodbi morali zgotoviti poslopje do konca novembra 1959, so pač pohiteli. Hiteli so tudi takrat, ko je že začelo zmrazovati. Kljub naglici, nova centralna pekarna še ni nared za obratovanje. Celu na zunanjo se še vidne nekatere »malenkosti«, kot pravijo temu gradbinci, ki jih bodo morali popraviti. Namreč, na

nevni šoli, manjšo na Polulah ter lani večjo na Hudinji, je problem osnovnega šolstva s tega vidika rešen le na pol. Šolobvezni otrok je v mestu vedno več. V vseh osemletkah imajo pouk v dveh izmenah in ponekod se že javlja potreba za tretjo izmeno.

V Celju naj bi zato že letos začeli zidati še eno šolsko poslopje za osemletke. Ta bi bila nekoliko manjša kot ona na Hudinji. Zakaj, za podobno šolo, ki je veljala več kot 170 milijonov dinarjev, občina ne premore sredstev. Pa tudi sicer je hudinjska osemletka pomenila za občino krepko »šolo«. Kot že omenjeno, je veljala več kot 170 milijonov dinarjev, a po predračunu bi morali biti stroški za to šolo manjši za nekaj deset milijonov dinarjev. Brez dvoma velja v prihodnje marsikatero izkušnjo upoštevati, ker k temu silijo preprosti računi.

Tudi nekaterim napakam se je možno izogniti (ena največjih v hudinjski osemletki je ta, da prodira v kletne prostore talna voda).

Tu naj omenim še primer osnovne šole v Dobrni, kjer so posamezniki dobesedno imeli prevelike oči za novo šolo. Ti niso upoštevali realnih potreb, ne finančnih možnosti. Zato dobriška šola, veljala do približno 150 milijonov dinarjev, še vedno ni dograjena. V resnici bi za Dobro zadoščala nova osnovna šola, ki bi veljala največ 50 milijonov dinarjev.

V mestu atletike še kar naprej ubijajo o posledicah atere »OSKAR-LORGER«. Celjano je upravičeno veliko od tega, da ta ne bi imela zlih posledic. Stanko Lorger je pravčasno, že nekaj dni pred opozorilom iz Beograda, zahteval od tovarne »Zlatorog« prekinitev reklame za OSKAR-JA z vlaganjem njegovih slik, ker zato niti ni dal pristanka. Na njegovo intervencijo je »Zlatorog« takoj prenehal omenjati njegovo ime v zvezi s kakršnokoli reklamo. Upajmo, da je s tem zadeva dokončno rešena.

F. Krivec

Omet odpada... (Foto: F. K.)

novi pekarni, ki je veljala več kot 50 milijonov dinarjev, odpada omet. Tisoči delavcev, ki iz okoliških tovarn vsak dan hodijo mimo nove pekarnice, ne krivijo za to letošnje zime, temveč tiste, ki dovolijo izvajanje takega dela ob nepravem času. To posloje po svoji zunanosti pač ne daje dobrega zgleda, niti more biti izvajalcem v ponos.

Cepprav so v zadnjih letih v Celju postavili dve novi os-

Brez težav v obrti niso skoraj nikjer. Sentjur pri Celju seveda ni izjema, pa čeprav si tu zadnja leta močno prizadevajo, da bi vse manjajoče nadomestili. Precej jim je že uspelo. Sicer pa poslušajmo, kaj meni o obrti v tem kraju tov. Miloš Salej, upravnik komunalnega podjetja.

Male in raztresene delavnice s slabo opremo niso bile kos naraščajočim potrebam. Ob pomoči občinskega ljudskega odbora smo zato začeli ustanavljati večje — socialistične obrtne obrate.

Pred kratkim smo združili več manjših delavnic v novo obrtno-komunalno podjetje. To bo imelo več delavnic: električarsko, vodovodno, inštalatersko, zidarstvo in kovinsko. Težave so zdaj samo še zaradi prostorov. Ko bomo to uredili in kupili več

tehnice opreme, bo zmogljivost delavnic zadostna, razen tega pa je še prednost, ker bo manjša režija. Tudi delavsko upravljanje bo možno uvesti, češar doslej ni bilo mogoče.

Obrtni obrat za konfekcijo »Moda« v Sentjurju namerava letos razširiti svojo dejavnost v večje kraje občine. Tam bo »Moda« odprla svoje delavnice, ki bodo šivale za potrebe določenega področja. Še tam bo moč zaposliti šivilje in kerojače iz manjših krajev.

F. K.

V NEKAJ VRSTAH

SEŽANA

Novo stanovanjsko naselje so zdaj začeli povezovati z novo cesto na glavno prometno žilo, ki teče skozi Sežano. Ta, sodobno grajeni stanovanjski predel Sežane, bo tako postal sestavni del celotnega naselja. Ko bo nova cesta dograjena, stanovanec ne bo več treba tcati po stezicah in ob dežju po blatu in vodi. Prav za dovoljni pa so občani, ker so začeli urejati ob železniški postaji parkirni prostor za tovarne avtomobile, ki zdaj raztreseno in »divje« parkirajo koderkoli.

Med 32 požari, ki so lani povzročili v sežanski občini precej milijonov škode, je bilo največ takšnih, ki jih je bila zakrivila neprevidnost. Nekaj stanovanjskih poslopj se je vnelo zaradi slabih ali neočistih dimnikov, požari na travnikih ter v gozdovih pa so nastali zaradi neprevidnega kurjenja ali pa brezbržnega odnosa do tuje imovine. Na srečo so požarovi omejevali ali zadušili ter tako obvarovali skupnost in posameznike pred večjo gospodarsko škodo.

Skorajda vse osnovne organizacije SZDL so si že izdelale letošnje delovne načrte. Vseke organizacije se so odločile za vrsto komunalnih del (poti, vodovodi, ureditev naselij itd.). Načrt obsega tudi priprave na razne proslave, krajevne praznike in podobno. Vse osnovne organizacije po vaseh

pa so sklenile, da bodo letos dale še prav posebno močno pobudo za najrazličnejše konkretne akcije po vaseh.

Pogoji za prehrano šolske in vaješke mladine v Postojni niso rožnati. Sredstva so skromna, prostori neprimerni in tesni, pouk pa ves dan v večih izmenah. Toda dobra volja in požrtvovalnost premora marsikaj in tako dobiva v Postojni 1600 učencev, učenec in vajencev vsak dan redne tople južine.

PORTOROŽ

Počitniško naselje ELES na Belen križu nad Portorožem, ki je eno izmed najlepših počitniških bivališč ob naši obali, bodo letos še povečali. V treh novih paviljnih bodo pridobili okoli sto novih ležišč. Po dograditvi bo lahko uživalo prijetne počitnice v tem naselju nad 200 gostov naenkrat.

Tudi letos se Portorožu obeta nekaj mednarodnih prireditvev, konferenc in strokovnih posvetovanj. V prvi polovici junija bo mednarodno posvetovanje strokovnjakov za hladilnice in hladilne naprave, ki se ga bo po napovedih udeležilo več kot 200 inženirjev in tehnikov iz osminalstih držav. V začetku septembra pa bo Zveza gluhih Jugoslovani organizirala v Portorožu II. svetovno šahovsko prvenstvo glušev, Svetovnega šahovskega turnirja se bodo, sodeč po prvih obvestilih, udeležili gluhi šahovski prvaki iz 30 držav.

TRBOVLJE

Trboveljski občinski komite LMS je skupaj z gimnazijskim literarnim klubom pripravil v soboto v gledališki dvorani Delavskega doma literarni večer. Nastopili so sodelavci revije »Mlada petla«.

V petek, 25. februarja bo v Delavskem domu premiera Brechtovga »Svejka v drugi svetovni vojni«. Delo je nastudirala gledališka družina Svobode-Center. V glavni vlogi bo nastopil Radoslav Česenovar.

LENDAVA

V lendavski občini bodo letos gradili dve šolski poslopji, in sicer paviljonsko poslopje za osemletno šolo v Turnišku in vaješko šolo v Lendavi. Za obe zgradbi je pripravljena že precej gradbenega materiala. Prebivalci so obljubili, da bodo pri gradnji pomagali s prostovoljnimi deli.

ORMOŽ

Pri združitvi manjših kmetijskih zadrug v večje imajo v ormoški občini le še tri, ki so gospodarsko precej močne. Kmetijsko poslovanje v Ormožu so ukinili, ničveč njenih dejavnosti pa so prevzela zadruga, nekaj pa tudi ljudski odbor. Zadruga v Ormožu in Tomažu imata že lastni poslovi. Zadruga imajo tudi pitališče za teleta. Predvidevajo, da bodo letos kmetovalci prodali v občini okrog 3000 telet, ki bodo sposobna za nadaljnjo rejo in pitalanje, zato bodo zadruga še povečale zmogljivost pitališč.

UNEC

Delavska univerza iz Cerknice je pripravila v zadrugnem domu na Uncu petdnevni seminar za vse člane zadrugnega sveta, aktivna mladih zadrugnikov, sekcije žena zadrugnic in za kmetijske proizvajalce. Seminar vodijo kmetijski strokovnjaki iz Ljubljane in predavajo predvsem o temah: »Naša kmetijska politika v luči IX. plenuma SZDL«, zakon o obdelavi zemlje, kooperacija, naloge zadrugnih organov in gospodarskem poslovanju itd.

SALOVCI

Vaščani so doslej zbrali že milijon dinarjev prostovoljnih prispevkov za nakup kinoprojektorja.

KROG

Aktiv ljudske mladine šteje 57 članov in članic. V letošnjem

zimskem času so doslej priredili že tri vesele večere, zdaj pa pripravljajo veselolgo. Mladina pa se pridno udeležuje tudi v drugih organizacijah. Zraven šole nameravajo zgraditi igrišče za odbojko in rokomet.

VOJSKO

Ta znana partizanska vasica je ena najvišjih v Slovenskem Primorju (1115 m). Imajo lep planinski dom. Rudnik Idrija pa bo letos prispeval okrog 3,5 milijona dinarjev, da ga bodo preuredili in povečali zmogljivost. Za prihodnjo zimsko sezono nameravajo postaviti za smučarje žično vlečnico, v domu pa bo prostora tudi za smučarje tečajnike.

ZELEZNIKI

Kulturno prosvetna dejavnost v občini Zelezniki je dokaj razgibana. To je pokazala pred dnevi tudi občinska glasbena revija v Škofji Loki, kjer so nastopili kar štirje ansambli iz občine Zelezniki. Člani so pretežno starejši ljudje, mladine skoraj ni opaziti. Vendar pa se bo to kmalu spremenilo, mladinci ravno sedaj mnogo razpravljajo o ustanovitvi mladinskega pevskega zbora. Zanj je precej zanimanja, imajo pa tudi že pevovodjo. Najhujše pri kulturnih društvih v občini Zelezniki je to, da jim zelo primanjkuje prostorov. Občinski ljudski odbor bo letos vsaj delno skušal rešiti to vprašanje z gradnjo telovadnice v Zeleznikih in z dograditvijo zadrugnega doma v Češnjici.

GORNJA RADGONA

Na sindikalnem zborovanju prosvetnih delavcev v Gornji Radgoni je predaval o temi »Spoznavanje družbe« prof. Bogdan Binter iz Ljubljane. Prosvetni delavci radgonske občine bodo letos odšli na ekskurzijo v Makedonijo, udeležili se bodo prosvetnega dne, ki bo v počastitev 15-letnice osvoboditve maja v Murski Soboti.

SEMPETER PRI NOVI GORICI

Tovarna »Iskra« iz Kranja je pred dnevi odprla nov obrat za proizvodnjo izdelkov avtoelektrike. Ob tej priložnosti so priredili mlademu kolektivu zakusko, gost-

je pa so si ogledali proizvodnjo zaganjalnikov za tovarne avtomobile in traktorje, ki jih »Iskra« izdeluje za vso jugoslovansko avtomobilsko industrijo.

V sodelovanju z organizacijami Socialistične zveze pripravila Delavska univerza v Novi Gorici vrsto predavanj, ki jih bodo imeli tudi po vaseh Spodnje Vipavske doline. Prebivalci se zanimajo predvsem za kmetijska in poljudnoznanstvena predavanja, prav tako pa tudi za aktualne politične dogodke doma in v svetu.

IZOLA

Delavsko prosvetno društvo Svoboda je v letošnji sezoni pripravila baletno šolo, ki jo obiskuje 34 dečkov in deklic iz osemleške.

Zadeva »presekanega vozla«, kakor smo 27. januarja imenovali vprašanje družbene prehrane v Izoli, gre dobro naprej. Posebna komisija je po posvetu na Zavodu za napredek gospodinjstva v Ljubljani že izdelala načrte za gradbeno adaptacijo prostorov bivše menze in njeno opremo in kmalu bodo začeli graditi. Vse stroške bodo nosile gospodarske organizacije v občini. Pričakujejo, da bo menza odprta že prve dni maja.

UNEC

Preteklo nedeljo je bil občni zbor Rdečega križa v zadrugnem domu na Uncu. Pregledali so delo in uspehe v lanskem in sprejeli načrt dela za letošnje leto. Organizacija RK si mora leto utrditi pot med prebivalstvo, pri čemer ima pogosto težave. Doslej so imeli že dve krvodajalski akciji z udeležbo 80 prebivalcev iz Uncu in Silvije. Letos nameravajo s pomočjo gasilskega društva pripraviti sanitetni tečaj, ob pomoči Delavske univerze pa nekaj zdravstvenih predavanj. Nameravajo organizirati tudi krvodajalsko akcijo in povečati število članov.

Avtomobil ju je povozil

Celje, 24. febr. Davi, nekaj minut po 7. uri, je na Mariborski cesti blizu hiše št. 190 Gvido Govedič z osebnim avtomobilom S-400 podrl ob robu ceste Alojzja Vrešaka in Ananžijo Lesnik ter ju hudo poškodoval. Avtomobilist, ki je pripeljal iz mariborske smeri, je prehitel neznan tovornjak, ki je nenadoma zavil na levo, ne da bi nakazal spremembo smeri. Voznik osebnega avtomobila je zavril, zaradi česar ga je na poledeneli cesti zaneslo na rob, kjer je podrl omenjeni ženski in treščil v jablano.

Začeta in nova dela

na spomeniških objektih v ljubljanskem okraju

Odelek za spomeniško varstvo OLO Ljubljana, ki oskrbuje in obnavlja okrog 2 tisoč kulturnih spomenikov v ljubljanskem okraju, ima tudi letos precejšnje naloge. Razen rekonstrukcije kulturno-pomembnih stavb in objektov v mestu Ljubljani (znotraj nekdanjega obzidja srednjeveške Ljubljane deluje odelek skupaj z Zavodom za ureditev stare Ljubljane) bodo letos obnavljali predvsem večje spomeniške objekte, obenem pa bodo še v prihodnje sistematizirali pripravljali topografske spomenikov, ker je bila to do lanskega leta najmanj upoštevana dejavnost odelca.

Med obnavljanji spomenikov sta letos na vrsti renesančni gradova Turjak in Brdo pri Lukovici. Obnovitvena dela na Brdu so pričeli že lani, letos pa bodo pridržali zunanje nosilne zidove, da bi lahko izdelali ostrešje. V renesančnem gradu Koželj ob Kolpi bodo očistili poškodovane dele gradu in izdelali obnovitveni program.

Pred vlago bodo zavarovali renesančne freske neznane slikarja v cerkvi Sv. Primoža nad Kamnikom, dalje freske baročnega umetnika Franca Jelovskega iz Mengša (iz 18. stol.) v cerkvi v Grobljah, ki so iz-

postavljene vremenskim neprikladnostem, dokončali pa bodo tudi rekonstrukcijo kapele na Malem gradu v Kamniku, ki je med najstarejšimi spomeniki romanske arhitekture pri nas. Razen tega bodo izvedli manjša dela v baročni graščini v Goriscanah (tudi v njej so Jelovskove freske), v kateri je bila pred vojno ena izmed partijskih konferenc. Med etnografskimi spomeniki bodo dokončali tudi rekonstrukcijo pol lesene kmečke hiše, stare 158 let, v Mekinjah pri Kamniku. Svetu za prosveto in kulturo LRS pa je odelek za spomeniško varstvo predložil načrt za ureditev področja na Veliki Planini. Med prireditvami spomenikov bodo izdelali načrt za turistično ureditev Rakove doline pri Cerknici, med tehničnimi pa bodo obnovili edini nosilni stolp podrtje borovniškega vladuka.

B. S.

Razprodaja knjig. Založba »Obzorja« v Mariboru bo v Umetniškem salonu svoje knjigarne v Gosposki ulici razprodala po ugodnih cenah rabljene slovenske in tuje knjige. Znižane cene bodo veljale do 12. marca.

Za enoletno akcijo pionirjev in mladih zadrugnikov se je doslej prijavilo v mariborskem okraju 121 pionirski odredov in 64 mladinskih aktivov. Čeprav zbiranje prijav še traja.

Mariborska osnovna šola Antona Askerca je v tekmovanju za najboljši spis z naslovom »Nevarnost ni pogum«, ki ga je razpisal DOZ prejela med šolami v Sloveniji največ nagrad. Od 43 poslanih prispevkov je bilo 20 nagrajenih. Nagrade srečnim učencem je v ponedeljek razdelil direktor mariborskega DOZ-a.

Mariborsko posvetov »Pohorje« se je odločilo, da bo zaradi bližine mesta usmerilo svojo proizvodnjo v vrzjo mlekarice. Zelo kupilo 300 telic, v kratkem pa pričakuje pošiljko 100 mlaznic iz Danske. Tako bo do konca prihodnjega leta sposobno dati na mariborski trg 4000 mleka dnevno. V ta namen bodo poskrbeli za kvaliteto krme. Izsušili bodo travnike, poskrbeli za silažo, za močna krmila. Predvsem pa razširijo hlevce.

Razprodaja knjig. Založba »Obzorja« v Mariboru bo v Umetniškem salonu svoje knjigarne v Gosposki ulici razprodala po ugodnih cenah rabljene slovenske in tuje knjige. Znižane cene bodo veljale do 12. marca.

VČERAJ DANES JUTRI v Ljubljani

Uspešen zaključek

Krvodajalska akcija v občini Ljubljana-Center je bila v torek uspešno končana. Trajala je 9 oddajnih dni, in to od 10. do 22. februarja. Od 1945 razporejenih krvodajalcev se jih je javilo 1452, od teh pa je 1248 dalo 294,4 litrov krvi. Plan za devet oddajnih dni je bil kljub gripu, zaradi katere je izostalo skoraj 500 prijavljenih, presežen. En oddajni dan bo še manj, skoraj 800 krvodajalcev pa je ostalo za rezervno in jih bodo poklicali takrat, kadar bo manjkalo kakšne vrste krvi. Med najboljšimi kolektivi so bili Iskarina »Jože Močnik«, Iskarina »Dela«, tovarna »Roge«, »Optika«, Kartonažna tovarna itd.

Grupacija delovnih mest za invalide

V ponedeljek je komisija za ocenjevanje delovnih mest za invalide pri Občinskem ljudskem odboru Ljubljana-Center pregledala v tovarni »Sunja« in v Iskarini »Jože Močnik« delovna mesta, na katerih bi bili lahko zaposleni tudi invalidi. Doslej je prijavilo več kot 30 podjetij iz občine Center taka delovna mesta. Posredovalnica za delo bo v bodoče lahko preskrbela invalidom delo, ki jim bo najbolj ustrezalo. Na ta nova mesta ne bodo prišli samo nezaposleni invalidi, ampak bodo tudi mnogi, že zaposleni, prekalificirani.

Izpit, izpit...

Na ljubljanskih fakultetah je te dni velika živčnost. »Kaj te je vprašali?« »Si naredil tretjo nalogo?« »Tega nisem prebrstiral!« Taki in podobni pogovori se na univerzi ponavljajo vsako leto v februarju. In po izpitu? Takrat si študentje oddajajo in pozabljajo na formule, integrale, sisteme, zakone, skratka na vsa vprašanja.

nja in profesorje, ki so jih »spremljali« podnevi in ponoči. Tudi ti trije študentje na naši šoli se pravi zadovoljno smehljajo, čeprav imajo zgradbo fakultete za arhitekturo pred nosom. Najbrž so februarjski rok dobro izrabili in lahko na izpitu pozabijo do junija? (Foto: Z. Deniša).

Seja Sveta za notranje zadeve OLO Ljubljana

Na včerajšnji seji Sveta za notranje zadeve OLO Ljubljana je bilo na dnevnem redu letno poročilo Tajništva za notranje zadeve Ljubljanskega okraja za leto 1959. Poročilo je bilo zelo obširno in je zajemalo vsa področja dela TNZ, zato bodo o posameznih problemih razpravljali posebej na seji sveta. Sprejeli so tudi predlog za spremembo okrajnega odloka o javnem redu in miru, in sicer so ostale v okrajnem odloku samo tiste določbe, ki jih ni bilo v republiškem, ter tiste, o katerih ni imel Sekretariata Izvršnega sveta za zakonodajo in organizacijo nobene pripombe. Ob koncu seje so potrdili tudi letošnji program OLO Medvede za gradnjo prizidka pri občinski stavbi, ki jo bo investirala občina sama (12,6 milijonov din).

Plenarni sestanek RK na Ajdovščini

Organizacija Rdečega križa terena Ajdovščine v občini Center je imela v torek plenarni sestanek. Organizacija ima 1395 članov, kar je za 94 več kot lani, njeno delo pa je razdeljeno v sedmih komisijah. Zdravstveno vzgojna komisija je štirinast priredila predavanja s filmi, komisija za socialno skrbstvo pa je razdeljevala oblačila in živež. Dobro so delale tudi komisije: za boj proti TBC, za boj proti alkoholizmu, za prvo pomoč, za nego bolnikov na domu in za krvodajalstvo.

V Zalogu stanovanjska skupnost

V Zalogu je bil v torek ustanovljen občni zbor stanovanjske skupnosti, ki vključuje tudi sosednji Spodnji Kašelj. Precejšnje število udeležev ob 19.30 v dvorani Inštituta za novo organizacijo. V razpravi so predvsem obravnavali vprašanje otroškega vrta, ki je v Zalogu nujno potreben, a bodo zanj je težko dobiti prostore. Začasno bodo kljub težavam namestili v Zadrugnem domu.

Rojstva

V torek se je v obeh ljubljanskih poročnišnicah rodilo devet dečkov in osem deklic.

Predavanje

»Tribune kluba mladih« v sodelovanju s politično-ideološko komisijo Okrajnega komiteja LMS Ljubljana bo priredila »Tribuna kluba mladih« dne 27. februarja ob 19.30 v dvorani Inštituta za zgodovino delavskega gibanja na Slovenskem na Trgu revolucije razgovor o »Vlogi mladine v družbenem življenju«. Govorila bo — in vodila razgovor — podpredsednica Glavnega odbora SZDL tovarnica Vida Tomžič.

Dekleta za šivalnimi stroji

Na savinjskih poljih ni sedaj za ženske skoraj nobenega dela. Zato ostane ženam in dekletom na kmetijah, ko opravijo domača dela, nekaj več prostega časa kot sicer. Precej jih zahaja nekajkrat na teden v dom hmeljarjev, toda ne na klepet. Sekcija žena zadrugnic pri kmetijski zadrugi je pripravila za

zimsko sezono pester delovni program, ki ga prav sedaj izvajajo. Njim so sledile tudi mlade zadrugnice iz aktivna.

Kmetijska zadruga je v lepem domu hmeljarjev preuredila poseben prostor v kuhinjo, ter jo tudi opremlila s sodobnim kuhinjskim pohištvo ter dvema štedilnikoma. Ko sem pred dnevi stopil v njihovo kuhinjo, je bilo tu zelo živahno. Zvedel sem, da imajo kar tri kuharske tečaje, dva začetna in nadaljevalnega. Vsak tečaj obsega 21 jedilnikov, torej 21 popoldnevov, (teoretični in praktični) pouk traja od enih popoldnevov do osme ure zvečer). Skupno obiskuje te tečaje 40 zadrugnic, ki si želijo spopolniti kuharsko znanje za vsakdanje potrebe. Skupina nadaljevalnega tečaja se je pohvalila, da sestavljajo v glavnem take jedilnice, ki jih je moč iz dneva v dan s pridom koristiti.

Nedavno tega so v Sempetru zadruga tudi dekleta iz aktivna

mladih zadrugnic slavile »likof« imele so šiviljski tečaj in nazadnje še razstavo svojih izdelkov. Za ta tečaj so v hmeljarškem domu uredili pravico šivalnico, ker so tečajnice od doma pripeljale 18 šivalnih strojev.

Zene in dekleta na kuharskem tečaju v Sempetru. Kmetijska zadruga je svojim zadrugnicam uredila lepo kuhinjo. (Foto: F. Krivec)

V zimski sezoni je vodstvo Kmetijske zadruge v Sempetru v Savinjski dolini pripravilo za zadrugnice tudi predavanja o pitanju prašičev in telet, a še pred pomladjo si pojdejo ogledat vsa večja pitališča v Sloveniji.

Zene in dekleta na kuharskem tečaju v Sempetru. Kmetijska zadruga je svojim zadrugnicam uredila lepo kuhinjo. (Foto: F. Krivec)

Squaw Valley

Napovedi eno – izidi drugo

Norvežan Brusveen pred vsrmi v teku na 15 km — Povsem ne pričakovano zmaga Švicarke Ruegg v veleslalomu — Dvojni uspeh tekmovalk SZ v drsanju na 3000 m

SQUAW VALLEY, 23. febr. S tekom na 15 km se je začel šesti dan osmih zimskih olimpijskih iger. Tudi danes je bilo vreme naklonjeno tekmovalcem. Razen silovitega boja v tej disciplini, je bil v središču pozornosti ženski veleslalom. Ženski je bil tudi ves preostali program — drsanje na 3000 m in umetnostno drsanje, v hokejski areni pa je bilo — prosto.

VELESALOM ŽENSK S PAPOOSE PEAKA SPET VELIKO PRESENEČENJE

Pobočje Gore malega Indijanca je bilo včeraj usodno za vrsto najboljših smučark. Veleslalom na 1300 m dolgi progi s 382 m višinske razlike in 56 vrzati je bil na odlično pripravljeni progi, ki je bila izredno hitra in zato tudi za najboljše tekmovalke dovolj nevarna. Že štev. 1 Netzer je po odlični vožnji šest vrst pred ciljem padla in v sneg pokopala avstrijske upe. Hrabro se je spustila v dolino Švicarke Ruegg. Vmesni čas je imela le nekoliko slabši od Netzerjeve, toda brez padca je svzivila skozi cilj in odnesla rezultat 1:39,9, ki je dolgo — celo prav do konca — ostal najboljši. „Zlata“ Bieblova je bila na sredini proge hitrejša od vseh, potem pa je izvedla „salto mortale“ in v centru smuka je šla po vodi. Duga za drugo sta nastopila, a za prvo ni bilo prešibka časa. Američanka Pitou in Snite. Presenečenje tekmovalca pa je bila Italijanka Chenal - Minuzzo. Pred 4 leti je v Cortini pobirala četrta mesta, tokrat pa je

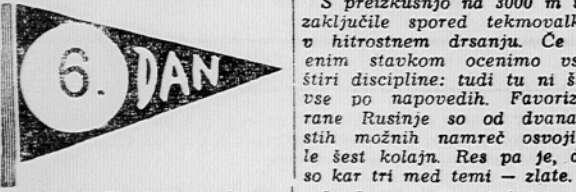
TEK NA 15 km (MOŠKI) Ne Brusveen, marveč Brusveen

Me Kinney Creek, 18 km oddaljen od Squaw Valleya, je bil prizorišče gigantne borbe v teku na 15 km. Dva velika favorita tega teka, Jernberg in Hakulinen sta startala izredno hitro in sta imela že po prvih kilometrih nekaj prednosti pred ostalimi nasprotniki. Na 5 km je vodil Jernberg pred Hakulinenom in Brusveenom in prav isti vrstni red je bil tudi 5 km kasneje. V zadnjih kilometrih pa je uspešno stasnila Norvežanka Ruegg, ki je dosegla dotlej najboljši čas dneva. Jernberg je imel višjo startno številko in se je moral boriti s

Vsak dan si udeleženci VIII. olimpijskih iger za Dolino indijance znižajo še nove nazive. Po današnjem rezultatu sodeč pa je najbolje, da helikopterje, vreme in ostalo puščamo kar ob strani in se odločimo za nov in verjetno do konca iger veljaven naziv: „Dolina presenečenj“. Kajti tudi šesti olimpijski dan prav izjema takšno ime.

Gotovo je namreč — in današnji dogodki so bili samo še pika na i —, da so veliki zmagovalci svetovnega smučarskega prvenstva 1958 Av-

najsta država so osvojili prvo kolajno še Italijani, (veteranaka Minuzzo-Chenal v veleslalomu), ki so se odlično odrezali tudi v teku moških na 15 km, saj so enakovredno posegli v boj z Nordijci in Rusi.

Ker se je lepo vreme obdržalo tudi ta dan, v Squaw Valleyu se dvigajo glave optimisti, ki trde, da je kalifornijsko nebo sploh zmerom modro. Tisti ledeno mrzli piš, ki pa je vel danes zjutraj med tekom 15 km pa da niti ni omembe vreden...

S preizkušnjo na 3000 m so zaključili spored tekmovalke v hitrostnem drsanju. Če z enim stavkom ocenimo vse štiri discipline: tudi tu ni šlo vse po napovedih. Favorizirane Rusinje so od dvanajstih možnih namreč osvojile le šest kolajn. Res pa je, da so kar tri med temi — zlate.

In če smo že pri kolajnah. Haasejeva, ki je bila do včeraj edina posednica dveh lovorik, je danes dobila kar tri posnemalce. Tekmovalka SZ Skoblikova si je na ovalu hitrostnih drsalok pritekla še drugo zlato kolajno, švedska tekač Jernberg je zlati s 30 km dodal srebrno na 15 km in ameriška alpska smučarka Pitou je bila po smuku druga tudi v veleslalomu.

Vrstni red držav pa se ni mnogo spremenil. Ob običajnem točkovanju (3 točke za prvo, 2 za drugo in 1 točko za tretje mesto) je po šestih olimpijskih dneh vrstni red tak: SZ 23 točk (4 zlate, 3 srebrne, 5 bronastih), NEMCIJA 15 (3 z, 3 s), ŠVEDSKA 10 (2 z, 2 s), ŠVICA 6 (2 z), ZDA 6 (2 s, 2 b), NORVEŠKA 5 (1 z, 1 s), FRANCIJA 4 (1 z, 1 b), AVSTRIJA 4 (1 s, 2 b), FINSKA 4 (1 s, 2 b), KANADA 3 (1 z), PPOLJSKA 3 (1 s, 1 b) in ITALIJA 1 (1 b).

KAPA MU JE VŠEČ

Z Davidom in Goljatom bi lahko primerjali košarkarja Rige — 218 cm visokega Kruminša in Kristančiča (Olympia), o katerem sicer ne moremo trditi, da je majhne postave (174 cm). Sovjetsko moštvo iz Lestonske, ki je včeraj zjutraj prispelo v Ljubljano, se bo drevi ob 20 spopadlo z našim prvakom na GR.

ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH

TRI DNI PRED XV. ŠAHOVSKIM PRVENSTVOM FLRJ

Nekaj o turnirju

Prihodno nedeljo ob 11. uri bo v starem poslopju Ljudske skupščine v Ljubljani, Trg Revolucije 1, otvoritev XV. šahovskega prvenstva Jugoslavije. Na otvoritev je šahovska zveza Slovenije kot organizator turnirja povabila številne predstavnike naše oblasti, predstavnikov in družbenih organizacij. Zraven njih so povabljeni predsednik šahovske zveze Jugoslavije Branko Jevremović ter predsedniki vseh republikanskih šahovskih zvez. Otvoritve, ki jo bo smemal RTV, se bodo udeležili tudi številni prijatelji našega šaha.

Na XV. šahovskem prvenstvu Jugoslavije bodo razen osemkratk državnega prvaka Svetozarja Gligorića in štirikratnega prvaka Jugoslavije Petra Trifunovića sodelovali še mednarodni mojstri Stojan Puc, Mario Bertok in Mijo Udovčić, mojstri Matulović, Janošević, Čirić, Smederevac, Kozomara, Tot in Sofrevski. Listo dopolnjujejo nadarjeni mojstri kandidati Damjanović, Minić, Bulat, Knežević in Vuković.

Organizacijski odbor je pripravil ličen program XV. prvenstva z dvodnevno naslovno stranjo, uvodno besedo predsednika SZS, pregledom dosedanjih štirinajstih prvenstev, življenjepis udeležencev, razporedom kol, Bergerjevo tabelo, tabelarnim pregledom dosedanjih prvenstev in dvema tabelama za vpisovanje izidov. Branja vreden je tudi opis treh mednarodnih turnirjev v Ljubljani v letih 1938, 1945 in 1955.

Posamezna kola prvenstva bodo igrali od 15.30 do 20.30, prekinjene partije bodo končavali naslednji dan popoldne in ob prostih dnevih, ki bodo po vsakem tretjem kolu. Popoldna prosta dan bo 11. marca.

Med 18. udeleženci XV. prvenstva je 7 tekmovalcev iz Srbije, Hrvaške 4, iz Slovenije in Črne gore po dva ter iz Bosne in Hercegovine, Makedonije in AP Vojvodine po en tekmovalce. Tako na tem prvenstvu, ki se bo teklo v XV. letu od osvoboditve, velja geslo na zastavi svetovne šahovske zveze: „Gens una sumus“.

Za desetorico najuspešnejših na prvenstvu je šahovska zveza Jugoslavije namenila deset nagrad: 1. din 100.000, 2. din 70.000, 3. din 60.000, 4. din 50.000, 5. din 40.000, 6. din 30.000, 7. din 25.000, 8. din 20.000, 9. din 15.000, 10. din 10.000. Nenagradjeni bodo prejeli po din 1000 za vsako zmago. Turnir bo trajal od 28. t. m. do 22. marca t. j. 24 dni.

Organizacijski odbor je dočlenil za obisk naslednjim vstopnino: sedeži 80 din, stojšča 40 din, pri prekinjenih partijah: sedeži 40 din, stojšča 20 dinarjev. Stalne vstopnice bo-

do po 1100 din. Vse partije s prvenstva bodo prikazane na demonstracijskih deskah.

Šahovsko prvenstvo SZ

Lenigrad, 24. febr. — Na šahovskem prvenstvu Sovjetske zveze so igrali prekinjene partije iz prejšnjih kol. Rezultati: Saharov — Smislov 0:1, Liberson — Krogus remi, Simagin — Saharov 1:0, Samković — Suetin 1:0, Polugajevski — Nel 1:0. Než — Smislov remi. Averbach — Petrosjan 1:0.

Po XVIII. kolu vodi Korčňoj 13 točk, Geller 12,5, Petrosjan 11,5 (1) itd.

Dobrodošlico gostom iz Sovjetske zveze je na ljubljanskem kolodvoru izrekel predsednik ASK Olympije Ivan Pezdur.

Ob prihodu smo vprašali trenerja Rige in hkrati pomočnika trenerja sovjetske reprezentance Gomeljskega, kaj menijo o jugoslovanski košarki?

„To je prvič, da v naši državi gostuje, katera sovjetskih ekip. Vaše košarkarje poznamo v glavnem z evropskih prvenstev. Od leta 1953, ko je bil šampionat v Moskvi, pa do lanskega istanbulskega prvenstva so jugoslovanski igralci mnogo napredovali, čeprav so na moskovskem turnirju dosegli večji uspeh. Le športni „nesreči“ gre pripisati, da se v Carigradu niso plasirali v finale, kjer bi prav gotovo zasedli vidno mesto. Menim, da sodijo vaši košarkarji v vrsto najboljših v Evropi.“

— Kaj pa jutrišnje srečanje z jugoslovanskim prvakom — Olympijo?

„Ne poznam ljubljanskega moštva. Toda, če so zasedli prvo mesto pred beograjskimi klubi — so vsekakor močni. Se posebej — ker sem zvedel, da v tej ekipi nastopajo naši znanci z evropskih prvenstev, ki so — zlasti v Istanbulu — „ok.“

Na trenutke zares dovršeno in hitro igranje. Olympija bo torej nevaren nasprotnik.“

— In kdo bo po vašem zmaga?

— Vsa bi rad in se bo zato tudi potrudil! — je bil lakonski odgovor.

— V zadnjih letih ste večkrat osvojili državno prvenstvo. — Kako pa uspeva vaša vrsta letos?

— Na prvem turnirju smo izgubili odlično srečanje z moskovskim klubom CSK MO. — Prvo mesto lahko obdržimo le, če Moskovčani izgubijo v drugem delu tekmovalca v Leningradu dve srečanja — z nami pa še z enim izmed tekmecev.“

Danes bo v GR velika borba dveh odličnih košarkarskih vrst. Zaradi velikega navala obiskovalcev sporoča uprava Olympije, da bo vstop v dvorano le z vstopnicami, ki jih je izdala Olympia.

MELBOURNE. — Avstralska watpolska reprezentanca je v kvartalski tekmi za olimpijski turnir premagala Novozelandske 7:2 (4:0) in se tako kvalificirala za tekmovalce v Rtmu.

BRUSELJ. — Namiznoteniška federacija Belgije je določila za drugo evropsko prvenstvo, ki bo v začetku aprila v Zagrebu, naslednje igralce: Walter Dugardin, Georges Rolland, Guy Delbarre, Pierre Jullens ter igralke Josee Wouters, Mips van Kampen in Joëlane Cornelis.

OBVESTILO

Košarkarski klub Partizan-Ljubljana Zgornja Siska ima v petek, 26. t. m. ob 19. uri v domu TVD Partizan-Ljubljana občni zbor. Vabljeni!

PO DOMAČIH KRAJIH

MLADINSKI ALPSKI POKAL

Francozi v Mariboru

MARIBOR, 24. febr. — Danes zjutraj je prispela v Maribor francoska mladinska smučarska reprezentanca, ki se bo udeležila VI. tekmovalca za mladinski pokal alpskih drž. Vodita jo predsednik mladinske komisije francoske smučarske zveze Maurice Sarthe in trener Bernard Perret. Francozi so bili po dolgotrajni vožnji zelo utrujeni in so takoj odšli počivati.

Jutri bo vodje vseh ekip sprejel predsednik Mesnigne sveta Štane Knez, popoldne pa bo priredil mladim tekmovalcem sprejem še OK LMS.

Zaradi vremenskih razmer bodo prvi treningi preložili na petek, konkurenca pa bodo — namesto v smuku — tekmovali v veleslalomu in seveda tudi v slalomu.

—sl—

Nad 120 atletov v telovadnici

Te dni je bilo v partizanski telovadnici na Viču odprto prvenstvo občine v atletiki, in sicer v organizaciji ljubljanske Svobode in TVD Partizana. Prijavilo se je 125 atletov, pripadnikov Partizana in tamkajšnjih šol. Razveseljujeva je bila udeležba številnih pionirjev in pionirk, ki so pokazali precej vsestojnosti za atletske discipline. V skupni oceni so bili najboljši pionirji Partizana. Atleti Svobode so pokazali, da so odlično pripravljeni za novo sezono.

Najbolj so se izkazali med pionirji Vrhek, Sefer, Vresovnik, Kremžar, Sok, Verbič, Stanovnik, Lenarčič, Svajgerjeva, Cerarjeva, Bremčeva, med članji Perot, Rainer, Gojković, med članicami pa Kogovškova ter Hodnikova. Z.

Za močnost v Litiji

Pred dnevi je bil v Litiji občni zbor občinske zveze telesno-zgodnjih organizacij Litije, na katerem so med drugim poudarili potrebo po okrepitvi sedanjih športnih in telesno-zgodnjih društev, pozivajo partizanski društva v oddaljenih krajih predvsem pa dajati možnost večjega delovanja delavcev v podjetjih. Občinska zveza za telesno vzgojo v Litiji bo morala težiti k večji močnosti v partizanskih kakor tudi v športnih društvih.

Nadaljnje leto Partizana v Markovcih

TVD Partizan iz Markovcev šteje 130 pripadnikov in ga štejemo med najdelavnejša vaska društva mariborskega okraja. Ni pretirano reči, da je ni bilo predvsem na kateri ne bi bili sodelovali njegovi člani; lepo uspel pa jim je tudi domači telovadni nastop. Poleg adaptacije telovadnice pa je njihova največja želja, da bi si pridobili lastno zemljišče za ureditev telovadnice, ki ga nima ne Partizan ne osemletka, na kateri je nam 500 otrok. Markovčani mislijo, da jim bo tu pomagali tudi občinski ljudski odbor Ptuj. Razen redne vadbe sta v društvu še zelo razširjena plavanje in kolesarstvo. OP

Novo društvo Partizan

V Celju so v petek ustanovili novo telesno-zgodnje društvo Partizan, ki je dobilo imena po partizanskem pesniku Karlu Desovniku-Kajuhu. To društvo so ustanovili gojenke Kajuhove dijaškega doma v Celju in šteje že 120 pripadnikov. Celjska občina s 35.000 prebivalci, ki teko dobila še deseto telesno-zgodnje društvo. (K. J.)

KOŠARKARJI RIGE V LJUBLJANI

OLYMPIA — HUD NASPROTNIK

je dejal sovjetski trener Gomeljski

LJUBLJANA, 24. februarja. Zjutraj so s Tauern-ekspresom prispeli v Ljubljano košarkarji ASK Rige, ki se bodo drevi pomerili v Olympijo v tekmovalcu za evropski pokal. Pod vodstvom Arnolda Zandanisa in trenerja Aleksandra Gomeljskega bodo nastopili Valdimans (kapetan), Maikneks I, Muizneks II, Bergs, Kruminš, Veritis, Jankovskij, Hechts, Kalniš, Gulbnis in Davids.

Dobrodošlico gostom iz Sovjetske zveze je na ljubljanskem kolodvoru izrekel predsednik ASK Olympije Ivan Pezdur.

Ob prihodu smo vprašali trenerja Rige in hkrati pomočnika trenerja sovjetske reprezentance Gomeljskega, kaj menijo o jugoslovanski košarki?

„To je prvič, da v naši državi gostuje, katera sovjetskih ekip. Vaše košarkarje poznamo v glavnem z evropskih prvenstev. Od leta 1953, ko je bil šampionat v Moskvi, pa do lanskega istanbulskega prvenstva so jugoslovanski igralci mnogo napredovali, čeprav so na moskovskem turnirju dosegli večji uspeh. Le športni „nesreči“ gre pripisati, da se v Carigradu niso plasirali v finale, kjer bi prav gotovo zasedli vidno mesto. Menim, da sodijo vaši košarkarji v vrsto najboljših v Evropi.“

— Kaj pa jutrišnje srečanje z jugoslovanskim prvakom — Olympijo?

„Ne poznam ljubljanskega moštva. Toda, če so zasedli prvo mesto pred beograjskimi klubi — so vsekakor močni. Se posebej — ker sem zvedel, da v tej ekipi nastopajo naši znanci z evropskih prvenstev, ki so — zlasti v Istanbulu — „ok.“

Na trenutke zares dovršeno in hitro igranje. Olympija bo torej nevaren nasprotnik.“

— In kdo bo po vašem zmaga?

— Vsa bi rad in se bo zato tudi potrudil! — je bil lakonski odgovor.

— V zadnjih letih ste večkrat osvojili državno prvenstvo. — Kako pa uspeva vaša vrsta letos?

— Na prvem turnirju smo izgubili odlično srečanje z moskovskim klubom CSK MO. — Prvo mesto lahko obdržimo le, če Moskovčani izgubijo v drugem delu tekmovalca v Leningradu dve srečanja — z nami pa še z enim izmed tekmecev.“

Danes bo v GR velika borba dveh odličnih košarkarskih vrst. Zaradi velikega navala obiskovalcev sporoča uprava Olympije, da bo vstop v dvorano le z vstopnicami, ki jih je izdala Olympia.

MELBOURNE. — Avstralska watpolska reprezentanca je v kvartalski tekmi za olimpijski turnir premagala Novozelandske 7:2 (4:0) in se tako kvalificirala za tekmovalce v Rtmu.

BRUSELJ. — Namiznoteniška federacija Belgije je določila za drugo evropsko prvenstvo, ki bo v začetku aprila v Zagrebu, naslednje igralce: Walter Dugardin, Georges Rolland, Guy Delbarre, Pierre Jullens ter igralke Josee Wouters, Mips van Kampen in Joëlane Cornelis.

OBVESTILO

Košarkarski klub Partizan-Ljubljana Zgornja Siska ima v petek, 26. t. m. ob 19. uri v domu TVD Partizan-Ljubljana občni zbor. Vabljeni!

OBJAVE OBVESTILA OBJAVE

OPOZORILO!

Oglase za nedeljsko izdajo sprejemamo samo do petka do 12. ure. Oglase, katere boste poslali po tem terminu, bomo objavili v prihodnjih dneh.

Oglasni oddelek "DELO"

ZDRAVNIŠKA DEZURNA

NOCNA ZDRAVNIŠKA DEZURNA
SLUŽBA ZA NUJNE OBISKE NA
BOLNIŠKOVEM DOMU

od 20-7. ure jutraj, ob nedeljah
in praznikih ves dan

Zdravstveni dom Moste:

Zdravstveni dom - Moste, Prvomaj
skova 11, tel. 31-359. V odso-
tnosti zdravnika kličite tel. LM
30-300.

Zdravstveni dom Center:

Dr. Kolbe Marija, Miklošičeva c.
21, tel. 39-131. V obsegu otrok
kličite isto številko.

Zdravstveni dom Vič:

Dr. Jagodič Boris, Rož. dolina,
cesta XVa, tel. 22-437.

Zdravstveni dom Rudnik:

Dr. Postržin-Skerj Silva, Prija-
teljeva 9, tel. 21-553. V odsotno-
sti zdravnika kličite tel. LM 20-500

Zdravstveni dom Šiška:

Dr. Gašperlin Janez, M. Krpana
26, tel. 32-432.

Zdravstveni dom Bežigrad:

Dr. Sirkis Zinaida, Lavričeva 5a,
tel. 31-206. V odsotnosti zdravnika
kličite tel. 30-600.

Na germanistični sta diplomirali

Nada Perot in Alja Batistič. Če-
stitali kologiji.

Na strokovni fakulteti je diplo-
mirala Vanda Cvečko. Čestitamo!

Vida in Janez.

Na veterinarski fakulteti je diplo-
miral študent Anton iz Tupelj.

Čestitamo prijatelji!

Na slavističnem oddelku filozof-
ske fakultete je diplomiral Vlada

Sedlbauer-Jan. Iskreno čestitajo
najbližji.

Namesto cvetja na grob pok.

Jožku Bercu so poklonili najemniki

in sosedstvom hiše Gosposvetska

cesta 4. 300 din za slepo mladino.

Okrasni odbor. Zveze slepih Slo-
venov se v imenu slepe mladine

za dar iskreno zahvaljuje.

"OTROŠKA MASKARADA" bo v

soboto, 27. in nedeljo, 28. febru-
arja, vsakokrat ob 14.30 v Festival-
ni dvorani. Ker vlada za obe pri-
reditvi veliko zanimanje, kupite

vstopnice po 19 din že danes in

jutri od 16. do 19. ure pri blagajni

festivale dvorane.

"VELIKI KARNEVALSKI PLES -

MASKARADA" bo v soboto, 27. fe-
bruarja ob 20. uri v vseh prostori-
stih Festivalne dvorane. Sprejeto mask

in nagrada za najoriginalnejšo, or-
kester "DIXIES", BA-BA-RE-bar.

Režija mojstra Jenka. Vstopnice

po 200 in 300 din dobite že danes

in jutri od 16. do 19. ure pri bla-
gajni festivalne dvorane.

Dentist Zupan, Zagreb, Britan-
ski trg 1, telefon 39-769 posluje ves

dan in ob nedeljah. Vsa dela iz-
vršuje hitro.

"Flex"

S preparatom "FLEX" lahko čistite
mehke vsak otrok. - "FLEX" ni
vnetljiv, ne pušča robov okrog
mečev. - "FLEX" dobite v vseh
drogerijah.

Gledališče

REPERTOAR

DRAMA LJUBLJANA

Cetrtek, 25. febr., ob 19.30: Križar

(Aret), Abonma E. (Ljivo in Klir-
ova igra D. Počkajeva). (Preostale

vstopnice so v prodaji.)

Petek, 26. febr., ob 19.30: Bor: Zve-

zde so vedno. Abonma E. Petek -
popoldniski. Andreja igra A. Ku-

rent. (Preostale vstopnice so že v
prodaji.)

Sobota, 27. febr., ob 19.30: Bor: Zve-

zde so vedno. Abonma E. -
Andreja igra B. Sotler.

(Preostale vstopnice so v prodaji.)

Nedelja, 28. febr., ob 15.30: Fischer:

Prosti dan. Zlilane cena izven
in za podelitve. (Vstopnice so že

v prodaji.)

Izdaja in tiska Csepisne podjetje DELO Ljubljana. Tom-

šičeva 1-3. - Uredništvo: Ljubljana Tomšičeva 1. telefon:

23-522 do 23-528. - Oglasni oddelek: Ljubljana Titova c. 2.

telefon: 21-896. - Naročninski oddelek: Ljubljana Titova c. 6.

telefon: 20-463. - Poštni redar: DELO

Ljubljana. - Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana

880-704/1-387. - Mesečna naročnina 500 din. - Rokopisov ne

vračamo.

Mehko se je zasmejala in mladenič se ji je zganil

v naročju. Obraz se mu je zmračil in glavo je silovito

virgel nazaj na blazino, kakor da bi se skušal izogniti

udarcu. Lucy ga je pobožala po ramenu, ki je bilo suho

in toplo, kot da se zmerom oddaja sočno toploto, ki jo

je prejemal podnevi. Mračni izraz strahu mu je po-
časaj splošnel: iz obraza, ustnice so se mu spostile in

spet je trdno spal naprej.

Koliko je ura, si je mislila. Morala bi vstati in po-

gledati, koliko je ura. Saj se bo gotovo kmalu zdanilo.

Kljub temu je mirno ležala, ker je nekako čutila, da bi

že misel na čas pomenila nekakšno izdajstvo mlade-

niča poleg nje.

Nič si ne želela spanja. Spanje, je čutila, bi samo

zmanjšalo popolnost te noči. Hotela je ležati v blaženosti

in se zavedati slehernega glasu - Jeffovega enako-

mernega dihanja, nežnega kvakanja mladih žabic na

bregu jezera, skovikanja sive med borovci, slučajnega

lumenja vetra ob zavesah v neopremljeni sobi, oddalje-

nega odmeva avtomobilske hupe na avtocesti, ki drži v

gori. Hotela je ležati in se zavedati predvsem sebe.

Domislila se je, da se počuti neskončno bolj vredno

Ob 17. uri: Golar: DVE NEVE-

STI, vesela ljudska igra.

Ob 20. uri: Golar: DVE NEVE-

STI, vesela ljudska igra.

Prodaja vstopnic dve uri pred

predstavo in v nedeljo, od 10. do

12. ure. Cenjenim obiskovalcem

prilagodimo, da pravocam rezervirajo

vstopnice po tel.: 22-633. Re-

zervirane vstopnice vzemite naj-

kasneje četrte ure pred predstavo.

MESTNO

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

MARIONETE

Levstikov trg 2

Cetrtek, 25. febr., ob 17. uri: Collo-

di-Bufano: "Ostrtek".

Sobota, 27. febr., ob 17. in 20.30:

Collo-Bufano: "Ostrtek". Ve-

černa predstava je namenjena

odraslim.

Nedelja, 28. febr., ob 11. uri: J.

Obel: "Dva potepina".

Ob 15. uri: Golar: "N. Si-

moničič: "Zlata ribica".

ROČNE LUTKE

Resljeva c. 36

Nedelja, 28. febr., ob 17. uri: N.

Simončič: "Ključna potnica".

Predprodaja vstopnic na upravi

Resljeva c. 36 od 10. do 12. ure in

pol ure pred začetkom predstave

pri gledaliških blaginjah. Rezer-

vacije po tel. 32-020 (od 10. do 12.

ure).

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

KRANJ

Cetrtek, 25. febr., ob 20. uri: Man-

zari: "NASI LJUBI OTROCI".

Gostovanje v Zelenikih.

Petek, 26. febr., ob 20. uri: Man-

zari: "NASI LJUBI OTROCI".

Gostovanje v Skofiji Lohi.

Sobota, 27. febr., ob 17. in 20. uri:

Rob: "DESETI BRAT". Priredi

Delavski oder - eksperimentalna

skupina.

Nedelja, 28. febr., ob 10. uri dop:

"URA PRAVLJIC".

Ob 16. uri: Manzari: "NASI LJU-

BI OTROCI".

Pri predstavi "Nasi ljubi otro-

ci" mladini do 14. leta starosti

vstop ni dovoljen.

SLOV LJUDSKO GLEDALIŠČE

CELJE

Cetrtek, 25. febr., ob 15.30: Rose in

Budihun: Dvanajst porotnikov.

1. skolski abonast.

Petek, 26. febr., ob 10. uri: Milan

Begović: Brez tretjega. V du-

ključna predstava za gimnazijo.

V mali dvorani Narodnega doma.

Ob 15.30: Rose in Budihun: Dva-

najst porotnikov - II. skolski abo-

nast.

Sobota, 27. febr., ob 20. uri: Rose

in Budihun: Dvanajst porotni-

kov - Izven. - Vstopnice so v

prodaji.

KINO

KINO UNION: amer. barvni film

PERJERJA, KI IZGINJA. Proiz-

vodnja: Walt Disney. - Teknik

FN 8. Danes zadnjikrat. Predsta-

ve ob 15.17, 19 in 21. uri. Ob 10.

uri matineja amer. filma PESEK

IWO JIME.

KINO AUMUNA: domači film

DOBRI STARI PIANINO. Režija

France Kosmač. - Igrajo Vido

Kuharjeva, Kristian Much, Bert

Sotlar. Frane Milčinski. Teknik

FN 8. Predstave ob 15.17, 19 in

21. uri.

KINO VIC: ameriški barvni cine-

mascope film KRALJ IN JAZ.

Režija Walter Lang. Igrajo Be-

borah Kerr, Yul Brynner, Rita

Moreno in Rex Thompson. Tek-

nik FN 8. Predstave ob 15.17, 30

in 20.

KINO SLOGA: amer. film PESEK

IWO JIME. Režija Allan Dvan.

Igrajo John Wayne, John Agar,

Adela Mara. Predstave ob 15.17,

19 in 21.

KINO SOCA: franc. film VELIKA

LUZIJKA. Režija Jean Renoir. -

Igrajo Jean Gabin, Dita Parlo,

Pierre Frasnay in Eric von Stro-

heim. Predstave ob 19 in 21. uri.

KINO SIKKA: angl. film ROMY

STEEL POJE. - V glavni vlogi

Tomy Steel. Teknik FN 7. Pred-

stave ob 15.17, 19 in 21. uri.

Prodaja vstopnic v vseh kine-

matografih od 9. do 11. in 14. ure

dalje.

-TRIGLAV-: franc. film -KRO-

JAC ZA DAME-. Teknik. V du-

ključni vlogi: Fernandel. - Predstave

ob 16. in 20. uri. - Prodaja

vstopnic od 15.17 do 19.30.

Danes zadnjikrat.

KINO -LITOSTROJ-: jap. barvni

film -STRFHA JAPONSKA-. 20.

20. uri. Zadnjič.

SENVIVD -"SVOBODA-: amer. film

-NEUMNE SANJE-. ob 17 in 19.

KINO -SVOBODA- CRNUCE: ru-

ski barv. film -DELO RUMJAN-

CEVA-. ob 19.30.

DONJALE: ruski film -ZERJAVI

LETICE-. ob 18 in 20.

KINO -DOM- KAMNIK: ameriški

barv. cinemascope film -CLOVEK,

KI GA NI BILO-. ob 17.15.

KINO -DUPLIKA-: franc. film

-PROCELA VOZ Z VEMA OBRA-

ZOMA-. ob 19. uri.

KRANJ -"SVOBODA-: jugosl. film

VIZA ZLA. predstavi ob 18. in 20.

RADOVLJICA: amer. cirk. barv.

vstava. film -NAJVEČJA PRED-

STAVA SVETA-. ob 20. uri. Če

ne vstopnicam so zaradi izredne

dolžine filma zvišane za 20 din.

BLED: češki barv. film -USTVAR-

JANJE SVETA. ob 20.

JESSENICE:

KINO -RADIO-: jugosl. film CAN-

TO MAMOLA. ob 18 in 20. uri.

KINO -PLAVZ-: jap. film -ZRT-

VOVANA DEKLETA-. ob 18 in

20. uri.

DOVJE: jap. barv. cinemascope film

CLOVEK Z RIKSO.

Spei stari rokopisi

Izraelski arheologi so pred kratkim odkrili stare pergamente rokopise, ki sodijo k skupini zapiskov, znanih pod imenom »Manuskripti Mrtvega morja.« Našli so jih na mrtvomorskem obali v votlini, kjer so se uporni Židje skrivali pred rimskimi vojniki.

Dr. Arharon, ki vodi arheološko odpravo, upa, da bodo v bližini našli še več takih rokopisov. Pomembno je, da so to pot prvič našli rokopise tudi na izraelski strani Mrtvega morja. Strokovski napisi, ki so bili ti rokopisi napisani kakih 70 let po prvih »manuskriptih Mrtvega morja.«

Rokopisi vsebujejo 16 biblijskih verzov, opisujejo pa vrnitev Židov pod Mojzesovim vodstvom. Razen rokopisov so našli v votlinah nekaj železnega orožja, mečev, puščic, orodje ter volneno obleko in usnjene obute. Po najdenih predmetih sodijo arheologi, da so se Židje uporniki skrili v to votlino leta 135 po našem štetju, ko so Rimljani zasužili upor Bar-Kocheba.

V votlini so našli tudi kovance s podobno rimskega imperatorja Trajana, ki je umrl petnajst let po omenjenem uporu. Zraven pa so našli na denar iz leta 230, po čemer sodijo, da

so se nezadovoljni skrivali v tej votlini tudi še sto let po tistem uporu. — Ker je v ozračju zelo malo vlage, so najdeni predmeti dobro ohranjeni.

Predor sredi pušča

V Mavretaniji gradijo železniško progo, ki bo peljala večino skozi puščavski svet. V bližini nekega rudarskega naselja bodo morali zgraditi predor, pravzaprav dolga oboka, da bodo železnico ločili od rudniških naprav.

Uram iz morske vode

Strokovnjakom centralnega inštituta za znanstvene raziskave v Tokiju je uspelo odkriti novo metodo za pridobivanje urana iz morske vode. Znanstveniki so že dlje časa proučevali razporeditev in odstotek urana v morski vodi.

Beli protest

Stirje turški listi so nedavno izšli z nekaj belimi stolpci. Ta prazen prostor v listih so doslej polnili trije novinarji, ki so jih oblasti zaradi člankov zaprle. Uredništva so s praznimi stolpci izrazila protest, ki bo trajal vse do tlej, dokler se trije zaprti novinarji ne bodo vrnil na delo.

LUCIEN CHAUVET

OTROKA V PRISTANIŠČU

RISE DRAGO STRMEC

97. Mila je zaskrbelo. Peppu gotovo ni všeč, da se z Desijem skrivata tukaj in da ju obiskujejo Malabarci, zato je zatrdil: »Toda še ničesar nisva ukladla v skladišču, noben Malabarec ni tat!« — »Vem,« je priklimal čuvaj, »saj jih že dolgo opazujem. Igrajo se pač — nekake skrivalnice, zakaj se ne bi, dokler ni škode!« Milo se je moral nasmehniti.

98. Malabarci mislijo, kako skrivnostni so njihovi izleti v pristanišče, tale Španec pa jih pozna in ve za vsak njihov korak! Toda zakaj so tako nenadoma nehali prihajati v pristanišče? Moral je o tem povprašati novega znanca. »Niso vaju pozabili in ni njihova krivda, da sta ostala brez hrane. Pristanišče so močno zastražili zaradi nekkih tatvin.«

99. »Aha, in niso se mogli izmuzniti mimo straž, kajne?« je uganil Desi. Peppo ga je pobožal po glavi. »Tako je, mali. Pa bodo spet prišli, boš videl. Do tedaj pa moraš ozdraveti. Splj se čaj, vzemi aspirin in potem v posteljo!« mu je nežno prigovarjal in Desi je ugovarjal. Kmalu je spet ležal toplo odet v postelji. Peppova mucka mu je delala družbo.

211 radioaktivnih gob

Po eksploziji prve francoske atomske bombe v Sahari je »New York Times« objavil pred dnevni zanimivo sliko sveta. Na reliefen način je prikazal število doseženih atomskih eksplozij in kraje, kjer so bile.

Po bombardiranju Hirošime se je po svetu zvrstilo doslej 211 registriranih atomskih eksplozij. Dve atomski bombi so vrgli ob koncu druge svetovne vojne na Hirošimo in Nagasaki, drugih 209 eksplozij pa je bilo eksperimentalnih. Glede števila poskusnih eksplozij so na prvem mestu ZDA s 132, druga je Sovjetska zveza s 55, tretja Velika Britanija z 21 in nazadnje Francija s svojo prvo jedrsko eksplozijo. Prvo poskusno atomsko eksplozijo so ZDA sprožile 30. junija 1945 na tihomorskem otoku Bikini. Od 132 eksplozij za ZDA preizkusile 89 atomskih bomb na svojem ozemlju, eno v bližini zahodne obale, dve na Johnsonovih otokih, 37 na tihomorskih otokih Eniwetok in Bikini ter tri na južnem Atlantiku.

Prva sovjetska atomska bomba je eksplodirala 22. septembra 1949, prva vodikova pa 12. avgusta 1953. Sovjetska zveza je napravila vse dosežane atomske poskuse na svojem ozemlju. Britanci so delali atomske poskuse kakih 10.000 milj daleč od svojih matičnih otokov. Prva britanska atomska bomba je eksplodirala 3. oktobra 1952 v Avstraliji. Med skupno 21 poskusnimi jedrskimi eksplozijami jih je napravila Velika Bri-

OBOROŽEVALNA TEKMA JE SPROŽILA DOSLEJ 209 ATOMSKIH EKSPLOZIJ

tanija 9 na Božičnih otokih na Tihem oceanu, prav toliko pri tem poskusnem središču v Vomeri (Avstralija), tri pa na otokih Montebello na severno-

zahodni avstralski obali. Svojo prvo — in ne morda zadnjo — atomsko eksplozijo je sprožila Francija v Sahari. O obdobju 1945–1951 je bilo

po svetu le nekaj eksplozij. Sovjetska zveza in ZDA sta sprožili atomske eksplozije, katerih skupna rušilna moč ni presegala treh megaton. V naslednjih dveh letih pa se je naglo povečala moč jedrskih eksplozij dveh zahodnih sil. V tem obdobju so Združene države Amerike in Velika Britanija sprožile atomske eksplozije, katerih skupna rušilna moč je znašala 37 megaton, medtem ko je bila moč sovjetskih atomskih eksplozij v istem obdobju znatno manjša.

Za obdobje 1955 in 1956 je značilno zmanjšanje moči anglo-ameriških in povečanje moči sovjetskih atomskih eksplozij. Medtem ko so imele vse atomske eksplozije zahodnih dežel v dveh letih poprej moč kakih deset megaton, je Sovjetska zveza napravila poskuse v jakosti le pet megaton. V naslednjem dvehletnem obdobju je Sovjetska zveza napravila več atomskih poskusov kakor oboje zahodni sili skupaj. Moč sovjetskih atomskih eksplozij je znašala v obdobju 1957–1958 nad 22, britansko-ameriških pa okoli 18 megaton.

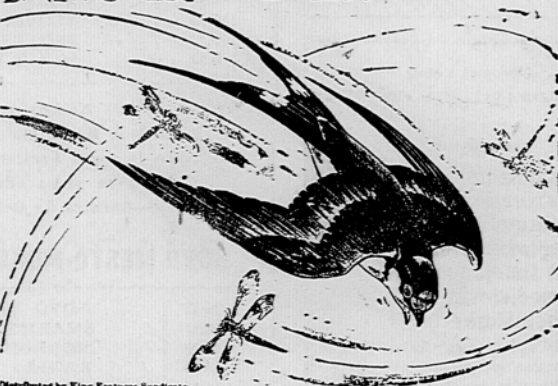
Zaradi zasičenosti ozračja z radioaktivnim sevanjem, ki je nevarno ljudem in vsemu živemu zlasti zaradi stroncija 90, so se atomske sile sporazumele o začasni opustitvi teh poskusov. ZDA, Velika Britanija in Sovjetska zveza so doslej upoštevale določila, Francija pa takrat ni prevzela te obveznosti.

Med vsemi jedrskimi eksplozijami, katerih skupna rušilna moč presega 91,6 megatone, je znašala moč v zraku sproženih eksplozij skupno 37,8 megatone, na kopnem skupno 21,5 in na morju 32,3 megatone.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

LETALSKA VAJA

MED LETENJEM LOVI LASTOVKA ŽUŽELKE. PA SE ZGODI, DA JI PRIDE NA POT KAČJI PASTIR. TA ŽUŽELKA, KI LAHKO PREGIBA VSAKO KRILO POSEBEJ, SE ZNA SPRETNOST IZOGNITI ZASLEDOVALCU.

»Orlovski stolp« v parku

Park goriškega muzeja je zaščiten kot naravna znamenitost. Kdor obišče grad Kromberk, si rad ogleda gradbeni objekt, ki mu na prvi pogled ni mogoče prisoditi prvotne funkcije. Kakih pet metrov visoka zgradbica je zidana iz suhega kamna, proti koncu se kot piramida skriva pod krošnjami dreves. Ta stolp je prepleten bršljan, ovijake so se zarile v kamenje in tako preprečujejo razpadanje.

Po ustnem izročilu se je imenovala ta zgradba »Adlerturm«. Pravijo, da so v starih časih pojmovali vse ptice roparice kot orle, od tod naziv »Orlovski stolp«.

Orlovski stolp, v katerem so nekdanje grajske lastniki hranili dresirane sokole. Z njimi so lovili goriški grofje Cerenin skalnate golobe in močvirno perjad. Na kromberški ravnini pod Panovcem, kjer je zdaj sodobna tovarna pohištva, je bilo v starih časih veliko močvirje, polno divjih rac in drugih ptic. Nekdanji kolon nam je povedal, da so kasneje, ko so opustili lov s sokoli, obesili v stolp majhen zvon, s katerim so klicali grajske posle k obedu.

Nekoč je bil ta park med najlepšimi na Primorskem. Razen domačega rastlinstva so rasi tam najrazličnejši sekoti kot plnje, zimzeleni hrast, okrasno grmičevje ipd. Park je načrtno gojil gozdarski strokovnjak Jožef Ressel, izumitelj ladijskega vijaka. Prva svetovna vojna s svojo svinčeno in je-kleno točo tudi parku ni prizanesla. Zdat so tam le skromni

ostanki nekdanjih lepot, prijetni nasprotje pa so zlasti pozimi zimzeleni hrasti. Slika kaže »Orlovski stolp« v goriškem parku. J. P.

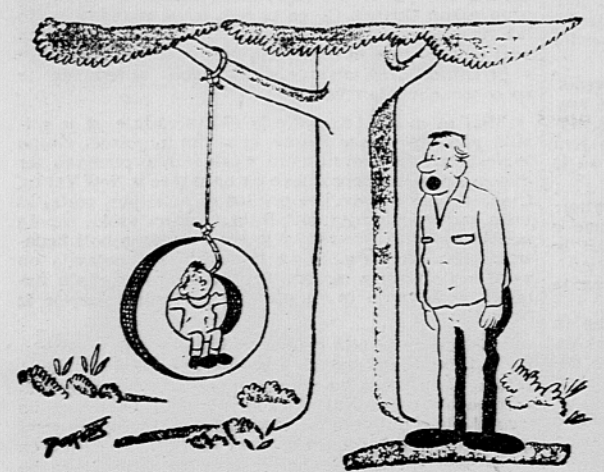
Pogled na Adlerturm v zaščitenem parku Goriškega muzeja. Grad Kromberk (Foto: Porač)

Volkovi poklali nad sto ovac

Pri kraju Vardiste blizu Stipa je vdrla krdo kakih dvajset volkov v zimsko stajo živinorejske farne »Streliste« iz Skopja in poklalo okoli sto ovac. V staji je bilo blizu 2000 ovac. Pastirji in psi so napadli volkove, niso pa mogli preprečiti, da zveri ne bi krale ovac, ki so pobegnile iz staje.

Proizvodnja vzhodnonemških filmov

Vzhodnonemški studio DEFA bo letos posnel okoli 140 poljudno-znanstvenih filmov. Teh filmov bodo pokazali javnosti le 37, druge pa bodo dale televiziji, centralnemu inštitutu za pouk ter raznim ministrstvom in podjetjem.

»Kaj dan je kasneje, če mi poveš, kako si ga snel s koleci!«

Stavka francoskih igralcev

Igralci pariških gledališč »Opera Comique« in »Comédie Française« so z enodnevno stavko zahtevali višje plače.

Turški grob v cerkvi

V Dobrošanu blizu Kumana v stoji cerkev, ki so jo sezidali v zadnjih letih turške oblasti. Posebno pozornost obiskovalcev zbujata turški grob v njej. Nihče iz kraja in okolice ne ve, kdaj so tam pokopali nekdanjega Turka in koga.

007 MED ASTRONAUTI

Obrnil je krmilo in ustavili so se šele, ko so se že močno oddaljili od ceste. Komaj je domela, da je motor utihnil, je Gala slišala Draxa: »Tukaj!«

Prst se je tedaj dotaknil njenega tilnika izza levega ušesa. Krebs je popustil Galin vrat. Z velikim olajšanjem je padla naprej, saj jo je skoraj zadušil. V istem hipu pa se je nekaj zrušilo na njeno glavo prav tam, kjer se je malo prej dotaknil prst. Zabolelo jo je, kot da bi jo oplazila strela, potem pa se je onesvestila.

Uro pozneje so mimoidoči opazili, da se je pred manjšo hišo na koncu Ebury Streeta v bližini Buckinghamske palače ustavil beli mercedes. Ugajena gospoda sta pomagala neki ženski iz vozila, potem pa sta jo peljala v hišo. Tisti, ki so bili po naključju čisto blizu, so opazili, da je bilo ubogo dekle zelo blede in da je imelo zaprte oči. Bila je tolikanj nemočna, da sta jo morala prizadevna gospoda tako rekoč nesti po stopnicah. Močnejši od njiju, tisti z rdečimi brki, je tedaj glasno obžaloval, ker dekle ni držalo besede, čeprav je obljubilo, da ne bo šlo prej iz hiše, dokler ne bo popolnoma zdravo.

Gala se je zavedala šele v prostorni sobi, v najvišjem nadstropju. Soba je bila polna različnih strojev in naprav. Bila je trdno privezana na stol; razen bolečin v glavi je čutila, da sta jo medtem, ko je bila nezavestna, tlikala tudi po ustih in licih, da so ji močno otekla.

Okna so zagrinjale težke zaves. V sobi je dišalo po plesnobi, kakor da so obiskali zelo redki. Na skromnem pohištju je opazila prah. Le stoji so bili videti novi in čisti. Zazdela se ji je, da je v bolnišnici. Zaprla je oči, nemalo začudena, in se skušala spomniti, kako je prišla v ta prostor. Ni dolgo potrobovala. Po nekaj trenutkih se je vsega zavedala in spet odprla oči.

Drax, ki ji je kazal hrbet, je gledal na števec ene izmed naprav, ki je bila podobna velikemu radijskemu sprejemniku. Tedaj je ugledala še tri podobne naprave. Iz ene izmed njih je bila proti stropu in potem naprej skozi grobo izvrtano luknjo speljana antena. Soba je bila bleščeče razsvetljena z nekaj močnimi svetilkami brez senčnikov.

Z leve strani je slišala nekakšen kovinski zvok. Obrnila je glavo, ki jo je močno zabolela, in ugledala Krebsa. Sklanjal se je nad električnim generatorjem. Ob strani je bil mali bencinski motor, ki mu je očito nagajal. Kdaj pa kdaj je Krebs zavrtel ročico.

da bi ga vžgal. Motor je nekajkrat zakašljal, in spet utihnil, potem pa ga je Krebs spet popravil.

»Tak cepec!« ga je po nemško nadrl Drax. »Pohitite! Ze davno bi se moral oglasiti pri tistih tepcih na ministrstvu.«

»Tako bo gotovo, komandant!« je spoštljivo odgovoril Krebs.

Ponovno je zgrabil ročico. Stroj je spet zakašljal, potem pa glasno zabrnal.

»Ali ne bo preveč hrupa?« je vprašal Drax.

»Ne, komandant! Soba ima dobro zvočno izolacijo. Doktor Walter se je prepričal, da zmagaj ni moč ničesar slišati.«

Gala je zaprla oči. Zazdela se ji je, da bo najbolje, če se bo kolikor mogoče dolgo delala nezavestna. Ali jo nameravata ubiti? V tej sobi? Kaj pa naj bi pomenili v ti stroji in naprave?

Podobni so bili radiu ali radarju. Nad Draxovo glavo je bil nekakšen zaslon, na katerem se je od časa do časa, ko sta vrtela gumbe nad števcem, nekaj posvetilo.

Počasi je začela trezno razmišljati: »Zakaj je Drax iznenada začel govoriti samo nemško, v čisti levi nemščini? Zakaj mu Krebs pravi komandant? In kaj naj pomenijo tiste številke v črni beležnici?«

Zakaj sta jo hotela ubiti, ker je videla številke?

Kaj naj pomenijo tisti zapiski? Devetdeset stopinj, devetdeset stopinj...

Z nemajhnim naporom je obračala te številke v glavi. Devetdeset stopinj od cilja! Tolikšen odklon! Prepričana je bila, da so bile njene številke zmerom točne in da bi torej raketa morala pasti nekje v Severnem morju. Njeni računi niso mogli biti napačni. Od kod zdaj druga smer? Kaj pomenijo Draxove številke?

Devetdeset stopinj v levo od nameravnega cilja v Severnem morju? Kje naj bi to bilo? To bi ustrezalo bržkone neki točki v sami Angliji. Kakšnih osemdeset milj od Dobra!

»Ah, tako torej! To potemtakem pomenijo Draxove številke!« je iznenada domela.

V mali črni beležnici se je skrival drugačen načrt za izstrelitev rakete. Izstrelili naj bi jo tako, da bi padla v središče Londona!

Čutila je, da mora najti zvezo med tem načrtom in nekaterimi drobci, ki jih dotlej ni opazila. Domela je, da je naprava, ki jo je gledala, vsekakor radar, ki bo usmerjal raketo.

Za dobro valjo

PET METROV

Ko je bil Mark Twain urednik nekega lista, se je oglašil pri njem mlad, samozavesten pesnik in položil na mizo svoje najnovejše stvaritve.

Urednik je takoj prebral pesmi. Dalj ko je bral, bolj je mrščil obrvi. Nazadnje ga je vprašal pesnik:

»Koliko mi daste?«

Mark Twain je segel po železnem ravnilu in odgovoril:

»Pet metrov naskoka!«

UKRADENO KOLO

Ves razburjen je kolesar brez kolesa zdržal prijavo.

»Počasi, počasi,« je rekel dežurni stražnik in segel po svinčniku. »Tako, zdaj pa lepo po vrsti. Kolo so vam ukradli, ali ne?«

»Da, in...«

»Kakšno kolo pa je bilo?«

»Novo ni bilo več...«

»Ali ste imeli zvonec?«

»Ne.«

»Pa ročno zavoro luč?«

»Tudi ne.«

»Precejšnjo globo boste plačali, prijatelj.«

REKLAMNI NAPIS

Pred izhodnimi vrati iz neke pariške veleblagovnice stoji tabla z napisom: »Če ste bili zadovoljni, boste spet prišli, če pa niste bili zadovoljni, nas boste priporočili svoji najboljši prijatelji, ki si jo hočete malo privoščiti.«

Križanka

1	2	3	4	5	6	7
8						
9						
		10		11		
12	13		14	15		
16		17		18	19	
20						
21						

VODORAVNO: 1. napredovanje v službi, življenjska pot, 8. atenski državnik v stari Grčiji, znan po svoji pravčnosti, 9. sestavljanje strojnih delov, 10. začetnici priimka in imena primorskega pesnika (»Narcise«), 11. ploskovna mera, 12. avtomobilska značka zahodnoevropske države, 14. okrajšava za »kvadraten«, 16. priporočanje proizvodov, 20. formular, 21. notni določil s plameničnik.

NAVPIČNO: 2. zdravilnica, 3. atenski borišče, 4. politična stranka, ki je priobila Maroku neodvisnost, 5. grška črka, 6. drža za spuščanje lesa, 7. mesec v judovskem koledarju, 12. zadnji dom, 13. ljubkovalno žensko ime, 14. posoda za cvetlice, 17. največji otok v Jadrani, 18. proizvod čebel, 19. srbsko moško ime.

Pred obiskom mehiške parlamentarne delegacije

Konec tedna prispe na trodnevni uradni obisk v Jugoslavijo šest mehiških senatorjev in poslancev

BEograd, 24. febr. (Tanjug.) Pričakujejo, da bo ob koncu tedna prispela v Beograd mehiška parlamentarna delegacija, v kateri bo šest senatorjev in poslancev. Delegacija bo vodil senator Manuelo Moreno Saubies. Mehiški parlamentarci bodo ostali v Jugoslaviji tri dni kot gostje Zvezne ljudske skupščine.

V delegaciji so senatorja Guillermo Ivarra in Carlos Romansel ter poslanci Moises Ochoa Campos, Leopoldo Gonsales in Llorente Gonzales. Sredi lanskega leta se je v Mehiki mudila jugoslovanska misija dobre volje, ki jo je vodil član Zveznega izvršnega sveta Vladimir Popović Razgovarjala se je z najuglednejšimi mehiškimi državljani. Ob tej priliki so prišla do polnega izraza iskrena in prijateljska čustva, ki povezujejo narode obeh držav.

Vladi in narodni obeh držav si nadalje prizadevajo za razvoj mednarodnega sodelovanja

na podlagi enakopravnosti in nevmesavanja v notranje zadeve drugih držav. Vsi imajo enako mnenje o potrebi po nadaljnjih prizadevanjih za okrepitev miru na svetu. Močan razvoj gospodarstva Mehike in Jugoslavije odpira čedalje večje perspektive za razvoj trgovinske izmenjave in drugih oblik gospodarske tehnične sodelovanja. Na pobudo uglednih mehiških kulturnih delavcev so v Mexicu odprli mehiško - jugoslovanski kulturni inštitut, v kratkem pa bo podpisana konvencija o kulturnem sodelovanju obeh držav.

Nejevolja kljub demantijem

Poročajo, da je Zahodna Nemčija stopila v stik s Španijo, da bi ji dovolila ustanoviti vojaška oporišča — Reakcija v Washingtonu — Kritika celo v vladi naklonjenih zahodnonemških listih

Washington, 24. febr. (Reuter.) Zahodnonemška vlada je zanikala izjave, da se njene letalske sile izpolnjujejo v Španiji in v ondi ustanovi letalska oporišča. Očitno pa prihaja do izraza naspotej med tem, kar izjavljajo glede tega v Washingtonu, in tem, kar trdijo v Bonnu.

Kakor je objavila zahodnonemška vlada, so v Bonnu samo razmišljali o možnosti, da bi se z nekaterimi zahodnonemskimi državami pogajali o ustanovitvi letalskih oporišč. Vlada pa je zanikala, da je zahtevala, da bi se v Španiji vezbale njene letalske sile ali da bi bilo v tej državi vzpostavljeno svoja oporišča, češ da se o tem ni začela pogajati s Španijo.

Toda ameriški funkcionarji pravijo, da je Zahodna Nemčija s tem namenom navezala stike s Španijo.

Ameriško zunanje ministrstvo ni hotelo komentirati teh

vesti, vendar so uradni krogi jasno dali vedeti, da temeljijo njihove ugotovitve na obvestilih Zahodne Nemčije same. Kot pravijo ti krogi, se Zahodna Nemčija poganja za sklenitve sporazuma, na podlagi katerega bi se njene piloti lahko vezbali v Španiji. Zahodna Nemčija je s tem v zvezi pojasnila ameriškemu zunanjemu ministrstvu, da je zahodnonemški letalski prostor »prenatrpan« in da ga je »moč opazovati«.

Diplomatski krogi pravijo, da je, kolikor so poučeni, nameravala Zahodna Nemčija poslati ali da je že poslala v Madrid tričlansko vojaško misijo, da bi se ondi razgovarjala o vezbanju pilotov. Na pristojnem mestu pravijo, da skuša ameriško zunanje ministrstvo, pa tudi vrhovni komandant Atlantske zveze general Nordstad odvrniti Zahodno Nemčijo od morebitnega vojaškega povezovanja s Španijo.

Celo vladj naklonjen zahodnonemški listi so davi kritizirali akcijo obrambnega ministra, katere — kakor pika — tudi komandant obojenih sil Atlantske zveze general Nordstad ne odobrava.

Listi pa tudi pripominjajo, da je »ozemlje Zvezne republike premahno in tudi preveč izpostavljeno, da bi lahko nudilo dovolj možnosti za varno razmestitev vojaških sredstev«. Toda vlada vendar

ne bi smela prezreti politične plat tega sklepa: zavezniški Zahodne Nemčije v Atlantski zvezi, zlasti pa Velika Britanija, so ta korak sprejeli »s sumničjem in protesti«, takšno razpoloženje pa utegne imeti zelo negativne posledice za bonnsko vlado tudi na predsedniški konferenci med Vzhodom in Zahodom.

List »General Anzeiger«, ki zastopa gledišča zunanjega ministrstva, piše, da vlada ni pričakovala, da bo »zahodnonemško - špansko sodelovanje

naletelo na tako neugoden odmev« pri njenih zahodnih zaveznikih. List pri tem opozarja, da britanski in ameriški listi namigujejo na prejšnje stike Nemčije s Francijo in Španijo in da izražajo mnenje, da »prijateljstvo prav vsako sredstvo, da bi ovrnil bližnjo predsedniško konferenco med Zahodom in Vzhodom«.

Španska vlada je danes zanikala vesti, da se je z zahodnonemško vlado pogajala o ustanovitvi zahodnonemških oporišč v Španiji.

Tragedija v Zwickauu

V premogovniku sta zasuta še 102 rudarjev, za katere je le malo upanja, da bi jih rešili

BERLIN, 24. febr. (Tanjug.) Usoda 102 rudarjev, zasutih v premogovniku pri Zwickauu v Vzhodni Nemčiji, je docela negotova. Čeprav si na vse načine prizadevajo rešiti ponesrečene rudarje, je upanje, da jim bo to uspelo, le zelo majhno.

Zaradi gorečega premoga nastajajo plini, ki ovirajo reševanje in se je bati, da bi se zasuti rudarji zadušili. Temperatura v gorečem delu rudnika znaša 60 stopinj, kar še zlasti otežkoča delo reševalnih ekip. Ponesrečeni rudarji so v tako imenovanem slepem rovu, od vseh strani jih obdaja premog in se ne morejo prebiti v druge rove. Doslej pa je 21.

Tukajšnji listi pišejo, da je položaj zasutih rudarjev precej brezupen, ter poudarjajo, da bodo za njihovo rešitev sto-

rili vse, kar je v človeški moči. Na kraju nesreče se že od ponedeljka mudi posebna vladna komisija, ki proučuje vzrok nesreče. Doslej pa še niso pojasnili, kako je nastala eksplozija v premogovniku. Politbiro CK Enotne socialistične stranke je večkrat razpravljalo o tem, kaj bi bilo treba ukreniti za rešitev zasutih rudarjev. Na kraju nesreče sta danes odpotovala ministrski predsednik Otto Grotewohl in predsednik vzhodnonemške ljudske skupščine Dittmann.

Azija naj sodeluje pri razgovorih o razorožitvi

New Delhi, 24. febr. (Reuter.) Indijski ministri predsednik Nehru je danes na sestanku s novinarji izjavil, da morajo azijske države zastopane na predsedniški konferenci, toda kasneje, potem, ko bodo razpravljali o vprašanjih, kot je razorožitev. V začetku pa naj bi na konferenci sodelovalo samo nekaj držav, kar lahko po Nehrujevem mnenju konferenca z manjšim številom udeležencev prej privede do določnih rezultatov.

Ministrski predsednik Nehru je tudi izjavil, da še ni dobil odgovora od predsednika kitajske vlade Ču En Laja, ki ga bil povabil v New Delhi na razgovore o vprašanju meja med Indijo in Kitajsko.

Festival v New Delhiju

New Delhi, 24. febr. — Indijska informativna služba poroča, da se je v New Delhiju začel festival umetnosti in obrti 24 azijskih in afriških dežel. V okviru festivala predvajajo tudi filme iz osmih dežel Azije in Afrike. Festival je organiziralo indijsko Združenje za afriško-azijsko solidarnost.

Spremembe v indonezijski vlad

Število članov ožjega kabineta se je povečalo na sedemnajst — Džuanđa ostane ministrski predsednik

DŽAKARTA, 24. febr. (Tanjug.) Indonezijski predsednik Sukarno je izpremenil notranjo sestavo svoje vlade, kar pa ni dovelo nobene nove osebnosti v vlado ali pa morda zmanjšalo dosedanjega števila članov vlade. Po sklepu, ki je bil davi objavljen, se je število članov ožjega kabineta povečalo od 9 na 17, vsi dosedanjji mlajši ministri in ministri ex officio pa dobe naslov ministrov.

Kakor je znano, je po sedanjih indonezijski ustavi predsednik republike obenem tudi predsednik vlade. Tudi v novi sestavi vlade je prvi minister

Džuanđa, njegov namestnik pa dr. Leimena. Razen tega je v vladi 17 ministrov, članov ožjega kabineta, in 22 ministrov. Štirje člani ožjega kabineta bodo koordinirali in vodili dela nekaterih ministrov. Tako bo minister za obrambo general Nasution koordiniral delo še 7 ministrstev, minister za proizvodnjo general Suprjogi še tri ministrstva, namestnik prvega ministra in minister za distribucijo dr. Leimena še štiri ministrstva, minister za izgradnjo Kaerul Saleh pa štiri ministrstva. Prvi minister Džuanđa, ki je obenem tudi minister za finance, opravlja še tri ministrstva. Minister za zunanje zadeve Subandrio je še nadalje član ožjega kabineta. Ministrstvo za posebne zadeve, ki ga je vodil prof. Jamin, je ukinjeno, vendar pa je Jamin ostal še nadalje član

Varnostni ukrep

Alžir, 24. febr. (Reuter) — Uradno so sporočili, da je do 29. februarja prepovedano zapustiti ozemlje Alžirije. Oblasti bodo izdajale dovoljenja samo v izredno važnih primerih. Francoske oblasti niso pojasnile tega ukrepa, sodijo pa, da je v zvezi s potovanjem predsednika de Gaulle v Južno Francijo, kjer bo imel več dni več govorov o alžirskem vprašanju.

Američani bi prodajali avtomobile v ZSSR

Washington, 24. febr. (Tanjug.) Skupina ameriških poslovnih ljudi iz Washingtona je predlagala sovjetski vladi, naj bi v Sovjetski zvezi omogočili prodajo ameriških avtomobilov. V pismu podpredsedniku sovjetske vlade Mikojanu predlagajo, naj bi ameriškim proizvajalcem avtomobilov dovolili izbrati prostore za prodajalne in servisne postaje in naj bi jim odobrili tudi pravico, uvažati rezervne dele. Ameriški poslovni ljudje razen tega predlagajo, naj bi imeli sovjetski državljani kreditne olajšave, ameriške družbe pa naj bi dobile pooblastilo, da svoje zaslužke menjajo v dolarje in druge konvertibilne valute.

Volitve v Alžiriji

Pariz, 24. febr. (AFP) Francoska vlada je danes sklenila, da bodo kantonalne volitve v Alžiriji med 15. majem in 15. junijem.

Med predstavniki sindikata igralcev, ki se bodo pogajali s predstavniki filmskih družb, so James Cagney, Dana Andrews in Gregory Peck.

Vladna kriza v Italiji

OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 24. febr. (Po telefonu.) Nocoj ob pol 6 se bo verjetno poslednjič sestala Segnjevova vlada, kajti po sklepih, ki so bili sprejeti danes dopoldne na sejah obeh krščanskodemokratskih parlamentarnih skupin in na seji direktije krščanskodemokratske stranke, je gotovo, da bo Segni na nocojšnji seji predlagal vladi, naj odstopi.

Parlamentarni skupini in vodstvo krščanskodemokratske stranke so namreč sklenili, da je položaj, v katerem se je znašla vlada po sklepu nacionalnega sveta liberalne stranke, ugoden za krizo. Organi krščanskodemokratske stranke so tudi izključili možnost, da bi vlada pred odstopom tvegala debato v parlamentu, kajti v tem primeru bi se znašla pod kriznim ognjem napadov z vseh strani, razen s strani fašistov in monarhistov. In bi se ob zaključku debate morala zadovoljiti s tem, da bi dobila še vedno večino ob podpori najdesnejših političnih skupin. Monarhisti

in neofašisti so odločno proti izvenparlamentarni krizi ter poudarjajo, da bo po letu 1960 to prva kriza vlade, ki ima v parlamentu še vedno večino. Njihovo nasprotovanje je razumljivo glede na splošno prepričanje, da bo krščanskodemokratska stranka skušala najti tako rešitev krize, ki bi jo vsaj v Rimu rešila monarhistične hipoteke.

V preteklih dveh dneh so bili namreč še mnogi prepričani, da se bo na en ali drug način možno izogniti vladni krizi. Na današnje odločitve vodilnih organov krščanskodemokratske stranke je zelo verjetno vplival izid volitev deželne vlade na Siciliji, kjer je bil v ponedeljek zvečer izvoljen za deželnega predsednika baron Majorana della Nicchiara, desni neodvisni, ki je v zadnjem letu prehajal iz ene politične grupacije v drugo in sodi med tiste deželne poslance, ki so jih italijanski novinarji duhovito nazivali »staksije«, ker so proti plačilu na razpolago vsakomur. Si-

Segnjevova vlada odstopila

Rim, 24. febr. (AFP). Krščansko-demokratska vlada premiera Segnija je nocoj odstopila, potem ko je direktija stranke sklenila, da ne pojde pred parlament, v katerem center nima več večine.

PREDSEDNIK ZDA EISENHOWER V BRAZILSKEM PARLAMENTU

Rio de Janeiro, 24. febr. (AP) Predsednik ZDA Eisenhower je v svojem govoru pred brazilskim parlamentom izjavil, da ZDA podpirajo vseameriški gospodarski načrt, ki ga je predlagal predsednik Kubicek. Povedal je,

Telegrami

MOSKVA. — V ateljejih »Mosfilm« so končali snemanje Gogoljevih »Mrtvih duš«. Film po tem znanem delu so posneli na širok filmski trak. Uporabili so inscenacijo, ki jo je Mihail Bulgakov leta 1932 pripravil posebej za moskovski Hudožestveni teater. Film »Mrtve duše« je režiral Leonid Trauberg.

DŽAKARTA. — Zahodnonemška vlada je zahtevala od Indonezije, naj vrne zaplenjeno predvojno nemško premoženje v Indoneziji ali naj izplača protivrednost. To premoženje je zaplenila nizozemska vlada leta 1940, potem ko je nacistična vojska zasedla Nizozemsko.

NEW DELHI. — Zahodnonemški zunanji minister von Brentano je večeraj odpotoval iz New Delhija v Bonn. V Indiji je bil štiri dni na uradnem obisku. Bil je tudi v Pakistanu.

NEW YORK. — V več mestih na ameriškem jugu so spet nastale demonstracije v zvezi s problemom rasne segregacije.

MOSKVA. — V Leningradu so odprli novo progo za pomorski trgovinski promet med Sovjetsko zvezo in Kubo. Ladje na tej progi bodo vozile sladkor s Kube v Sovjetsko zvezo.

TOKIO. — Predstavniki japonske industrije, jekla in sovjetsko trgovinsko zastopstvo v Tokiu so sklenili sporazum o izvozu premoga iz kuzniškega premogovniškega področja na Japonsko.

LONDON. — Britanska vlada je objavila, da se je razgovarjala z ameriško vlado o ustanovitvi oporišč za ameriške atomske podmornice v britanskih lukah. Vsaka podmornica bi bila oborožena z 16 raketami, tipa »Polaris«.

da je bil ustanovljen poseben odbor devotice, ki naj formulira načrte za uresničenje te zamisli.

Eisenhower je nadalje dejal, da so ZDA pripravljene velik del prihrankov, izvirajočih iz razorožitve, nameniti za programe miroljubnega razvoja, in vabijo tudi druge države, da se temu pridružijo. Predsednik Eisenhower je izrazil upanje, da bodo želje človeštva prevladale nad nasilnostjo in ambicijami samovoljnih voditeljev in da bo medsebojno razumevanje odstranilo grožnje in surove občutke. Boriti se neprestano in učinkovito za mir, je dejal, je danes dolžnost vsakega državljanika.

Načrt o vsenemškem plebiscitu

Predstavniki štirih zahodnih držav so o njem razpravljali v Washingtonu, vendar te Herterjeve zamisli nočejo nikjer podrobneje komentirati

Washington, 24. febr. (AFP- Reuter). — Predstavniki State Departmenta je danes izjavil, da ZDA podpirajo načelo, naj vsak načrt za rešitev nemškega vprašanja vsebuje tudi klavzulo, ki bo omogočala nemškemu narodu, da se svobodno iz-

reče o prihodnosti svoje dežele. Ta predstavitelj je na tiskovni konferenci potrdil, da obstaja načrt za izvedbo plebiscita, kjer bi se Nemci tako iz Zahoda kakor tudi iz Vzhoda Nemčije izrekli o vprašanju združitve in o tem, ali naj bi sklenili eno mirovno pogodbo ali ločeni pogodbi z obema nemškima državama.

Predstavniki State Departmenta je naglasil, da bodo ZDA v bodočih razgovorih s predstavniki Sovjetske zveze in na konferenci najvišjih predstavnikov Vzhoda in Zahoda zagovarjali ta načela, ni pa hotel povedati nobenih podrobnosti načrta o vsenemškem plebiscitu, ki ga pripisujejo

ameriškemu zunanjemu ministru Herterju. Predstavniki zahodnonemške vlade von Eokardt je izjavil, da je bil načrt predložen zahodni delovni skupini, sestavljeni iz predstavnikov štirih dežel, ki pripadajo v Washingtonu stališča Zahoda za sestankom z najvišjimi predstavniki Vzhoda. Pripomnil pa je, da bi se mu zdelo zelo neprimerno, če bi kar koli objavili v javnosti o tem, s čimer se je ukvarjala delovna skupina.

Po poročilih iz Pariza francosko zunanje ministrstvo ni hotelo komentirati načrta o vsenemškem plebiscitu, dokler ne bodo proučili vseh predlo-

RAZGOVORI HRUŠČEVA V INDONEZIJU

Denpasar, otok Bali, 24. februarja (AP). — Indonezijski predsednik Sukarno in sovjetski ministri predsednik Hruščev sta danes nadaljevala na Baliju uradne razgovore, ki so se začeli včeraj. Tem razgovorom, ki bodo trajali tri dni, prisostvujejo prvi minister v indonezijski vladi Džuanđa ter

ministra za zunanje zadeve So-

vjetske zveze in Indonezije — Gromiko in Subandrio.

V komunikaciji, ki je bil objavljen po sestanku, je rečeno, da so imeli današnji razgovori značaj preliminarne izmenjave mnenj in da bodo glavni razgovori v palači Bogor v bližini Džakarte.

OB ROBU DOGODKOV

Škodljive tendence

Ko je Zahod sklenil, da je treba oborožiti Zahodno Nemčijo in jo vključiti v Atlantski pakt, je to potezo deloma utemeljeval s potrebo, da tudi Zvezna republika Nemčija, ki je doživljala svoj »gospodarski čudež«, nekaj prispeva za obrambo Zahoda. Da bi Zahodna Nemčija lahko prispevala za obrambo Zahoda, če je že morala, kako drugače, to očitno ni nikomur prišlo na misel.

In tako se je zgodilo, da je Zahodna Nemčija postala pomemben in enakovreden družabnik zahodnih sil v NATO in drugih vojaških organizacijah. Očitno si tvorci te politike na Zahodu niso preveč belili glave z moralno platjo te zadeve. Očitno jih ni nič motilo, če so celo nekdanji in še »neprevzgojeni« nacisti cinično majali z glavo in se posmehevali zavezniški »logiki«. Takoj po vojni so zavezniški govorili, kakšno zlo je bila armada za Nemčijo in za vse človeštvo. Govorili so, da ne smejo Nemci nikoli več imeti armade in podobno. Nenadoma, tako rekoč čez noč, pa je nemška armada postala »potrebna«, postala je nekaj dobrega in koristnega.

Odtlej je že preteklo precej vode po Renu. Bonnska politika, ki je bila dolga uglasena na ameriške tone, je jela počasi zapadati v disonanco. Nič uradnega ni prišlo na dan, zavezništvo je bilo še prav tako trdno kot prej, toda neusmiljeni zakon mednarodnega razvoja, ki dikтира nova pota celo takim velesilam, kot so ZDA in ZSSR, je povzročil odklon od politike kanclerja Adenauera. Pravzaprav je bil kancler tisti, ki se ni hotel ali mogel prilagoditi. Naj bo tako ali drugače, Bonn je postal danes simbol odpora proti takemu načinu pogajanj med Vzhodom in Zahodom, ki celo po mnenju Washingtona edini obeta vsaj nekaj uspeha. Skratka, ko je postalo jasno, da je mednarodni razvoj krenil v drugačno smer, kot je smer bonnske politike, je Zvezna republika Nemčija zastavila vse sile, da bi ta nova smer ne obveljala.

V sklopu teh prizadevanj sodi vztrajanje pri preizkušni »trdnih« stališčih do Vzhoda, poudarjanje nepopustljivosti, krepitev oboroženih sil, oboroževanje z atomskim orožjem in podobno. V okviru vojaških prizadevanj pa je prav v zadnjih dneh prišlo do zahodnonemške pobude, ki je celo Američanom poglajala v glavo. Zahodna Nemčija se je namreč spomnila, da bi utegnili biti Španija primerna dežela za urjenje nemških pilotov in drugih specialistov za rakete, ker je v Zahodni Nemčiji »premalom prostora«. Če je verjeti ameriškim in drugim virom je Bonn to storil na lastno pobudo, čeprav je obvestil o tem ameriško veleposlanstvo.

Ze po prvih znamenjih so-deč, bo reakcija na Zahodu huda, predvsem v Veliki Britaniji. Predsem moramo upoštevati, da Španija niti ni članica NATO, da je bila že enkrat teren za urjenje nemških nacistov in italijanskih fašistov, da je nacizem tam generalno preizkusil svoje orožje, preden se je lotil vse Evrope in sveta, da je tisti Franco, kateremu je ta nacizem pomagal, še zmerom isti Franco in da na Zahodu le nimajo tako kratkega spomina (čeprav so očitno že marsikaj uradno pozabili).

Ceprav je Bonn demantiral poročila o tem, da bi zahteval v Španiji teren za urjenje zahodnonemških pilotov (ameriško veleposlanstvo v Bonnu tega še ni storilo), ni dvoma, da obstajajo tendence, po katerih naj bi Zahodna Nemčija še povečala svoj vojaški vpliv in pritegnila v svoje območje še Španijo. Te tendence so zado očitno prišle na dan, ne glede na to da se bonnski načrti glede lastnih vojsk v Španiji trenutno niso uresničili.

Če so tudi te tendence del politike, ki nasprotuje sedanjem naporom za ublažitev mednarodne napetosti, ni niti toliko pomembno. Pomembno je, da te tendence obstajajo in da se krepijo. Ze same ob sebi so dovolj negativne, če pa jih jemljemo v sklopu celotne politike Bonna do sporazumevanja med Vzhodom in Zahodom, pomenijo novo opozorilo za svetovno javnost, naj ne podcenjuje njihovega škodljivega učinka.

Bip

Novi tajlandski poslanik prispel v Beograd

Beograd, 24. febr. (Tanjug). Nocoj je prispel v Beograd novo imenovani tajlandski poslanik v Jugoslaviji Čiti Sitakulak.